

Udruga za zdravo
življenje POST

Udruga za prevenciju
prekomjerne težine

Zakon o zaštiti djece od pretilosti i zdravstvenom označavanju prehrambenih proizvoda (prijedlog)

Zajedno za zdravu
i sretnu budućnost
naše djece.

Zdrava
prehrana

Tjelesna
aktivnost

Zdravlje

Obitelj

Zaštita

Inicijatori projekta:

Dražen Gorjanski

✉ gorjanski@os.t-com.hr

Sonja Njunić

✉ sonja.njunic@gmail.com

Osijek, 2026.

PODACI O PRIJEDLOGU ZAKONA

Naziv prijedloga

- Prijedlog Zakona o zaštiti djece od pretilosti i zdravstvenom označavanju prehrambenih proizvoda

Predlagatelji Prijedloga Zakona

- Udruga za zdravo življenje POST
- Udruga za prevenciju prekomjerne težine

Autori nacрта

- Dražen Gorjanski
- Sonja Njunjić

Zahvala na stručnim mišljenjima i komentarima

Predlagatelji zahvaljuju svim stručnjacima koji su svojim komentarima, prijedlozima, stručnim mišljenjima ili podrškom pridonijeli oblikovanju ovoga Prijedloga Zakona. Njihovi doprinosi bili su dragocjeni tijekom izrade nacрта, iako konačni sadržaj Prijedloga Zakona ostaje odgovornost predlagatelja.

Barišin Margaretić, Marija, dr. med.

Cikoja, Matea, mag. cin.

Drlje, Marijo, dipl. oec., višegodišnji predsjednik Udruge hrvatskih pacijenata

Gajski, Lidija, dr. med., spec. inter. med.

Golubić, Mladen, MD, PhD, Professor of Clinical, Medical Director, Osher Center for Integrative Health at UC

Gregorić, Blaženka, dr. med., spec. ob. med., sistemski obiteljski psihoterapeut

Jovančević, Milivoj, izv. prof. dr. sc., prim., dr. med., spec. pedijatrije

Rešetar Čulo, Ivana, doc., dr. sc., univ. mag. iur.

Vrbešić-Ravlić, Narcisa, univ. mag. iur., spec. iur.

Vrkić, Marija, dipl. iur.

Zatezalo, Nebojša, dr. med., spec. ob. med.

Podrška pri izradi nacрта

Tijekom izrade ovoga Prijedloga Zakona korišten je ChatGPT (OpenAI) kao pomoć pri strukturiranju teksta, jezičnoj doradi, pregledu literature i razradi pojedinih prijedloga. Konačni sadržaj, odabir rješenja i odgovornost za tekst Prijedloga Zakona u cijelosti pripadaju predlagateljima.

Mjesto i vrijeme dovršetka:

- Osijek, srpanj 2026.

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA.....	6
II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE NJIME UREĐUJU	6
III. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU ZAKONA	8
DIO I. OPĆE ODREDBE.....	9
DIO II. POJMOVI	10
DIO III. RAZVRSTAVANJE PREHRAMBENIH PROIZVODA.....	12
Glava I. Opće odredbe	12
Glava II. Kriteriji razvrstavanja	12
Glava III. Opća pravila razvrstavanja	13
Glava IV. Posebne kategorije prehrambenih proizvoda	13
DIO IV. PRAVO NA INFORMIRANOST I OZNAČAVANJE PREHRAMBENIH PROIZVODA	14
Glava I. Opće odredbe	14
Glava II. Javnozdravstvene oznake	14
Glava III. Način označavanja.....	15
Glava IV. Označavanje pri prodaji na daljinu	15
Glava V. Posebne odredbe	16
DIO V. ZAŠTITA DJECE OD KOMERCIJALNIH KOMUNIKACIJA	16
Glava I. Opće odredbe	16
Glava II. Zabranjene komercijalne komunikacije.....	16
Glava III. Posebni oblici komercijalne komunikacije.....	17
Glava IV. Obveze pružatelja medijskih i digitalnih usluga	18
Glava V. Iznimke.....	19
DIO VI. PREHRAMBENO OKRUŽENJE U ODGOJNO-OBRAZOVNIM USTANOVAMA	19
Glava I. Opće odredbe	19
Glava II. Organizacija prehrambenog okruženja	20
Glava III. Pitka voda.....	20
Glava IV. Komercijalna komunikacija	20
Glava V. Provedba.....	21
DIO VII. PREHRAMBENO OKRUŽENJE U DRUGIM JAVNIM USTANOVAMA I JAVNIM PROSTORIMA	21
Glava I. Opće odredbe	21
Glava II. Organizacija prehrambenog okruženja	22
Glava III. Komercijalna komunikacija	22
Glava IV. Promicanje zdravih prehrambenih navika.....	22
Glava V. Dostupnost zdravih prehrambenih izbora.....	23
DIO VIII. PRAĆENJE, VREDNOVANJE I ZNANSTVENA POTPORA	24
Glava I. Opće odredbe	24

Glava II. Praćenje	24
Glava III. Vrednovanje	25
Glava IV. Znanstvena potpora	26
Glava V. Unaprjeđenje sustava	26
DIO IX. JAVNOZDRAVSTVENE FISKALNE I GOSPODARSKE MJERE	26
Glava I. Opće odredbe	26
Glava II. Fiskalne mjere	27
Glava III. Gospodarske mjere	27
Glava IV. Namjena i vrednovanje mjera	27
DIO X. ZAŠTITA DJECE OD KOMERCIJALNIH KOMUNIKACIJA KOJE PROMIČU MRŠAVLJENJE I NARUŠAVAJU ZDRAV ODNOS PREMA TIJELU	28
Glava I. Opće odredbe	28
Glava II. Zabranjene komercijalne komunikacije	29
Glava III. Posebna zaštita djece	29
Glava IV. Iznimke	30
Glava V. Zaštita dostojanstva djece	30
DIO XI. NADZOR NAD PROVEDBOM ZAKONA	30
Glava I. Opće odredbe	30
Glava II. Predmet nadzora	30
Glava III. Upravne mjere	31
Glava IV. Koordinacija provedbe	31
Glava V. Preventivno djelovanje	32
DIO XII. PREKRŠAJNE ODREDBE	32
Glava I. Opće odredbe	32
Glava II. Prekršaji pravnih osoba	32
Glava III. Prekršaji fizičkih osoba koje obavljaju registriranu djelatnost	34
Glava IV. Zaštitne mjere	34
Glava V. Odmjeravanje kazne	34
Glava VI. Primjena drugih propisa	35
DIO XIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE	35
PRILOG I. KRITERIJI ZA RAZVRSTAVANJE VISOKOPRERAĐENIH PREHRAMBENIH PROIZVODA	37
DODATAK A Primjeri industrijskih sastojaka	39
DODATAK B Primjeri tehnoloških postupaka	42
DODATAK C Primjeri primjene kriterija razvrstavanja	43
PRILOG II. NUTRITIVNI PRAGOVI ZA RAZVRSTAVANJE PREHRAMBENIH PROIZVODA S NEPOVOLJNIM NUTRITIVNIM PROFILOM	47
PRILOG III. JAVNOZDRAVSTVENE OZNAKE PREHRAMBENIH PROIZVODA	55
PRILOG IV. POSEBNA PRAVILA ZA PRIMJENU KRITERIJA RAZVRSTAVANJA	70
DODATAK A	72

OBRAZLOŽENJE.....	74
I. Ustavna i pravna osnova za donošenje Zakona.....	74
II. Razlozi za donošenje Zakona.....	74
III. Osnovna rješenja koja se uređuju Zakonom	75
IV. Očekivani učinci provedbe Zakona.....	76
V. Financijski učinci provedbe Zakona.....	76
VI. Zaključak	76

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbama Ustava Republike Hrvatske, osobito u člancima 3., 16., 49., 50., 62., 64. i 70.

Ustav Republike Hrvatske među najvišim vrednotama ustavnog poretka utvrđuje zaštitu čovjeka, socijalnu pravdu i vladavinu prava, dok država posebnu skrb posvećuje zaštiti djece i mladih te stvara uvjete za njihov zdrav tjelesni, duševni i socijalni razvoj (članci 62. i 64.).

Sukladno članku 70. Ustava, svatko ima pravo na zdrav život, a država je dužna stvarati uvjete za zaštitu zdravlja ljudi te provoditi mjere usmjerene na očuvanje i unapređenje javnog zdravlja.

Poduzetnička i tržišna sloboda zajamčene su člankom 49. Ustava Republike Hrvatske, ali se mogu ograničiti radi zaštite interesa i sigurnosti Republike Hrvatske, prirode, okoliša i zdravlja ljudi. Člankom 50. Ustava propisano je da se poduzetnička sloboda i vlasnička prava mogu zakonom ograničiti kada je to potrebno radi zaštite interesa Republike Hrvatske, prirode, okoliša ili zdravlja ljudi.

Člankom 16. Ustava propisano je da se slobode i prava mogu ograničiti samo zakonom radi zaštite sloboda i prava drugih ljudi, pravnog poretka, javnog morala ili zdravlja, pri čemu svako ograničenje mora biti razmjerno naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinom slučaju.

Polazeći od navedenih ustavnih načela, ovim se Zakonom uspostavlja razmjeran i znanstveno utemeljen sustav mjera usmjerenih na zaštitu zdravlja djece, unapređenje prehrambenog okruženja, osiguravanje prava potrošača na jasne i razumljive informacije o prehrambenim proizvodima te smanjenje izloženosti djece čimbenicima koji pridonose razvoju prekomjerne tjelesne mase, pretilosti i drugih kroničnih nezaraznih bolesti.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE NJIME UREĐUJU

1. Ocjena stanja

Prekomjerna tjelesna masa i pretilost djece predstavljaju jedan od najznačajnijih javnozdravstvenih izazova u Republici Hrvatskoj. Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo i istraživanja CroCOSI, približno svako treće dijete u Hrvatskoj ima prekomjernu tjelesnu masu ili debljinu. Takvi trendovi povećavaju rizik razvoja šećerne bolesti tipa 2, bolesti srca i krvnih žila, arterijske hipertenzije, nealkoholne masne bolesti jetre, pojedinih zloćudnih bolesti i drugih kroničnih nezaraznih bolesti te dugoročno povećavaju opterećenje zdravstvenog sustava.

Razvoju dječje pretilosti pridonose brojni međusobno povezani čimbenici, među kojima posebno mjesto zauzimaju prehrambeno okruženje, dostupnost visokoprerađenih prehrambenih proizvoda, intenzivno oglašavanje hrane i pića usmjereno prema djeci te nedovoljno jasne i lako razumljive informacije o prehrambenim proizvodima.

Analiza postojećeg stanja pokazuje da u Republici Hrvatskoj još uvijek ne postoji cjelovit zakonodavni okvir kojim bi se sustavno uredila zaštita djece od štetnih utjecaja prehrambenog okruženja. Osobito se uočavaju sljedeći izazovi:

- ne postoji jedinstveni sustav javnozdravstvenog razvrstavanja prehrambenih proizvoda prema stupnju prerade i nutritivnom profilu;

- potrošači, osobito roditelji, nemaju uvijek na raspolaganju jasne, lako uočljive i razumljive informacije koje omogućuju informiran odabir prehrambenih proizvoda;
- djeca su i dalje izložena intenzivnim komercijalnim komunikacijama za prehrambene proizvode povezane s povećanim javnozdravstvenim rizikom, uključujući digitalne medije i internetske platforme;
- prehrambeno okruženje u pojedinim odgojno-obrazovnim ustanovama i drugim prostorima u kojima djeca redovito borave ne potiče uvijek zdrave prehrambene izbore;
- dostupnost nutritivno kvalitetnijih prehrambenih proizvoda nije ujednačena, dok voda nije uvijek dovoljno istaknuta kao osnovni izbor pića;
- ne postoji sustav redovitog praćenja i vrednovanja učinaka javnozdravstvenih mjera usmjerenih na prevenciju dječje pretilosti.

Suvremene znanstvene spoznaje i preporuke Svjetske zdravstvene organizacije upućuju na potrebu cjelovitog pristupa koji istodobno obuhvaća informiranje potrošača, unapređenje prehrambenog okruženja, zaštitu djece od štetnih komercijalnih utjecaja i poticanje zdravijih prehrambenih izbora.

2. Osnovna pitanja koja se uređuju Zakonom

Radi ostvarivanja navedenih ciljeva ovim se Zakonom uspostavlja cjelovit sustav javnozdravstvenih mjera kojima se unapređuje zaštita zdravlja djece i potiče stvaranje zdravijeg prehrambenog okruženja.

Zakonom se osobito:

- uspostavlja jedinstveni sustav razvrstavanja prehrambenih proizvoda prema stupnju prerade i nutritivnom profilu, temeljen na međunarodno priznatim znanstvenim kriterijima;
- uvodi sustav javnozdravstvenog označavanja prehrambenih proizvoda radi jednostavnijeg i razumljivijeg informiranja potrošača;
- uređuje način primjene i grafičkog prikaza oznaka kroz priloge koji su sastavni dio Zakona;
- uređuju komercijalne komunikacije za prehrambene proizvode, uključujući oglašavanje putem digitalnih platformi i drugih medija kojima su djeca izložena;
- unapređuje prehrambeno okruženje u odgojno-obrazovnim ustanovama i drugim prostorima namijenjenima djeci;
- promiče dostupnost nutritivno kvalitetnijih prehrambenih proizvoda i vode kao osnovnog izbora pića;
- uspostavlja sustav stručnog praćenja, evaluacije i redovitog izvješćivanja o učincima provedbe Zakona;
- osniva Nacionalno stručno povjerenstvo radi praćenja znanstvenih spoznaja i predlaganja daljnjeg razvoja sustava;
- uređuju fiskalne mjere usmjerene na poticanje proizvodnje i potrošnje nutritivno povoljnijih prehrambenih proizvoda;

- propisuju inspekcijski nadzor, prekršajne odredbe i druga sredstva potrebna za učinkovitu provedbu Zakona.

Donošenjem ovoga Zakona Republika Hrvatska uspostavlja cjelovit, razmjeran i znanstveno utemeljen zakonodavni okvir kojim se unapređuje zaštita zdravlja djece, jača pravo potrošača na informiranost te stvaraju uvjeti za zdravije prehrambeno okruženje u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, pravnom stečevinom Europske unije i međunarodnim javnozdravstvenim preporukama.

III. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU ZAKONA

Provedba ovoga Zakona zahtijevat će određena financijska sredstva za provedbu pojedinih preventivnih programa, edukativnih aktivnosti, stručnog praćenja i nadzora te drugih mjera propisanih ovim Zakonom.

Većina poslova nadzora i provedbe provodit će se u okviru redovitih nadležnosti postojećih tijela državne uprave i javnih ustanova, bez potrebe za značajnijim povećanjem administrativnih kapaciteta.

Dio sredstava potrebnih za provedbu Zakona osiguravat će se iz prihoda ostvarenih provedbom fiskalnih mjera i drugih izvora predviđenih ovim Zakonom te posebnim propisima.

Očekuje se da će provedba Zakona dugoročno pridonijeti smanjenju učestalosti prekomjerne tjelesne mase i pretilosti djece, smanjenju pobola od kroničnih nezaraznih bolesti te posljedično smanjenju troškova zdravstvenog sustava. Dugoročni javnozdravstveni i gospodarski učinci Zakona trebali bi nadmašiti početna ulaganja potrebna za njegovu provedbu.

DIO I. OPĆE ODREDBE

Članak 1. (Predmet Zakona)

(1) Ovim se Zakonom uređuju mjere zaštite zdravlja djece radi sprječavanja prekomjerne tjelesne mase i pretilosti te stvaranja prehrambenog okruženja koje podupire zdrave prehrambene navike djece.

(2) Ovim se Zakonom uređuju:

1. načela zaštite zdravlja djece u području prehrane;
2. razvrstavanje prehrambenih proizvoda prema stupnju prerade i nutritivnom profilu;
3. označavanje prehrambenih proizvoda;
4. zaštita djece od komercijalnih komunikacija koje promiču određene prehrambene proizvode;
5. prehrambeno okruženje u ustanovama i javnim prostorima u kojima djeca redovito borave;
6. javnozdravstvene fiskalne mjere;
7. praćenje, vrednovanje i nadzor provedbe ovoga Zakona;
8. druga pitanja od značaja za zaštitu zdravlja djece u području prehrane.

Članak 2. (Cilj Zakona)

Cilj ovoga Zakona jest:

1. zaštita zdravlja djece;
2. smanjenje pojavnosti prekomjerne tjelesne mase i pretilosti djece;
3. promicanje zdravih prehrambenih navika;
4. osiguravanje prava djece i roditelja na jasne i znanstveno utemeljene informacije o prehrambenim proizvodima;
5. smanjenje izloženosti djece komercijalnim komunikacijama koje mogu nepovoljno utjecati na njihove prehrambene navike;
6. stvaranje prehrambenog okruženja koje djeci omogućuje zdrav izbor hrane kao jednostavan i dostupan izbor.

Članak 3.

(Načela)

Provedba ovoga Zakona temelji se na sljedećim načelima:

1. zaštite najboljeg interesa djeteta;
2. zaštite zdravlja djece;
3. znanstvene utemeljenosti;
4. načela predostrožnosti;

5. razmjernosti;
6. transparentnosti i prava na informiranost;
7. odgovornosti svih sudionika prehrambenog sustava;
8. kontinuiranog praćenja i vrednovanja javnozdravstvenih mjera.

Članak 4. (Područje primjene)

(1) Ovaj se Zakon primjenjuje na proizvodnju, preradu, uvoz, distribuciju, označavanje, oglašavanje, prodaju i drugi oblik stavljanja prehrambenih proizvoda na tržište Republike Hrvatske kada je to od značaja za zaštitu zdravlja djece.

(2) Ovaj se Zakon primjenjuje i na komercijalne komunikacije, digitalne usluge, odgojno-obrazovne ustanove, druge javne ustanove i javne prostore u kojima djeca redovito borave, u opsegu propisanom ovim Zakonom.

(3) Odredbe ovoga Zakona primjenjuju se uz propise kojima se uređuju sigurnost hrane, zaštita potrošača, elektronički mediji, digitalne usluge, javno zdravstvo i druga povezana područja.

Članak 5. (Odnos prema drugim propisima)

(1) Ovaj Zakon primjenjuje se u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, pravnom stečevinom Europske unije i međunarodnim ugovorima koji obvezuju Republiku Hrvatsku.

(2) Odredbe ovoga Zakona ne dovode u pitanje primjenu posebnih propisa kojima se uređuju sigurnost hrane, službene kontrole, zaštita potrošača, javno zdravstvo i druga područja, osim ako je ovim Zakonom drukčije propisano.

Članak 6. (Rodno značenje izraza)

Izrazi koji se koriste u ovome Zakonu, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod.

DIO II. POJMOVI

Članak 7. (Pojmovi)

Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

1. **Dijete** je svaka osoba mlađa od 18 godina.
2. **Prehrambeni proizvod** je hrana u smislu propisa kojima se uređuje sigurnost hrane.
3. **Visokoprerađeni prehrambeni proizvod** je prehrambeni proizvod koji, zbog stupnja prerade, sastava, uporabe industrijskih sastojaka ili tehnoloških postupaka, ispunjava kriterije propisane ovim Zakonom i njegovim priložima.
4. **Prehrambeni proizvod s nepovoljnim nutritivnim profilom** je prehrambeni proizvod koji premašuje jedan ili više nutritivnih pragova propisanih ovim Zakonom i njegovim priložima.

5. **Stupanj prerade** označava razinu industrijske prerade prehrambenog proizvoda utvrđenu prema kriterijima propisanim ovim Zakonom.
 6. **Nutritivni profil** predstavlja skup nutritivnih svojstava prehrambenog proizvoda koji se procjenjuju prema kriterijima propisanim ovim Zakonom.
 7. **Nutritivni prag** je granična vrijednost pojedinoga nutrijenta ili drugog svojstva prehrambenog proizvoda propisana ovim Zakonom ili njegovim priložima.
 8. **Dodani šećeri** su svi mono i disaharidi te drugi sastojci dodani hrani tijekom proizvodnje ili pripreme radi postizanja slatkoga okusa ili drugih tehnoloških svojstava.
 9. **Sladila** su tvari koje se koriste radi postizanja slatkoga okusa, neovisno o njihovoj energetskej vrijednosti ili podrijetlu.
 10. **Komercijalna komunikacija** je svaki oblik komunikacije kojim se izravno ili neizravno promiče prodaja, kupnja ili potrošnja prehrambenog proizvoda, robne marke ili poslovnog subjekta, neovisno o mediju ili tehnologiji kojom se provodi.
 11. **Digitalna usluga** obuhvaća internetske stranice, društvene mreže, platforme za razmjenu videosadržaja, mobilne aplikacije, internetske igre i druge digitalne komunikacijske usluge kojima se omogućuje distribucija ili prikaz komercijalnih komunikacija.
 12. **Javnozdravstvena oznaka** je oznaka propisana ovim Zakonom kojom se potrošač obavještava da je prehrambeni proizvod razvrstan prema kriterijima ovoga Zakona.
 13. **Prehrambeno okruženje** obuhvaća fizičke, društvene, gospodarske i digitalne uvjete koji utječu na dostupnost, izbor, kupnju i konzumaciju hrane i pića.
 14. **Odgojno-obrazovna ustanova** je dječji vrtić, osnovna škola, srednja škola i druga ustanova koja obavlja djelatnost odgoja i obrazovanja djece u skladu s posebnim propisima.
 15. **Ustanova ili javni prostor u kojem djeca redovito borave** je ustanova ili javni prostor u kojem djeca organizirano ili uobičajeno borave radi odgoja, obrazovanja, zdravstvene zaštite, sporta, kulture, socijalne skrbi, slobodnog vremena ili drugih aktivnosti.
 16. **Prilozi Zakona** su sastavni dio ovoga Zakona i sadržavaju tehničke kriterije, pragove, klasifikacije, grafičke prikaze i druga stručna pravila potrebna za njegovu provedbu.
- (2) Pojmovi koji nisu definirani ovim Zakonom imaju značenje utvrđeno propisima kojima se uređuje sigurnost hrane, zaštita potrošača, elektronički mediji i drugim posebnim propisima.

DIO III. RAZVRSTAVANJE PREHRAMBENIH PROIZVODA

Glava I. Opće odredbe

Članak 8. (Svrha razvrstavanja)

(1) Razvrstavanje prehrambenih proizvoda provodi se radi utvrđivanja primjene mjera zaštite zdravlja djece propisanih ovim Zakonom.

(2) Razvrstavanje se temelji na objektivnim, znanstveno utemeljenim i provjerljivim kriterijima.

(3) Razvrstavanje prehrambenih proizvoda prema ovome Zakonu ne predstavlja ocjenu njihove zdravstvene ispravnosti niti zabranu njihova stavljanja na tržište.

Članak 9. (Osnove razvrstavanja)

(1) Prehrambeni proizvodi razvrstavaju se prema:

1. stupnju prerade prehrambenog proizvoda;
2. nutritivnom profilu prehrambenog proizvoda.

(2) Svaka osnova razvrstavanja primjenjuje se samostalno.

(3) Prehrambeni proizvod može biti razvrstan prema jednoj ili objema osnovama iz stavka 1. ovoga članka.

(4) Pravne posljedice razvrstavanja uređuju se ovim Zakonom.

Glava II. Kriteriji razvrstavanja

Članak 10. (Visokoprerađeni prehrambeni proizvodi)

(1) Visokoprerađeni prehrambeni proizvod razvrstava se prema kriterijima koji obuhvaćaju:

1. stupanj industrijske prerade;
2. uporabu industrijskih sastojaka;
3. uporabu dodataka i drugih tehnoloških tvari;
4. tehnološke postupke proizvodnje;
5. druga svojstva propisana Prilogom I. ovoga Zakona.

(2) Kriteriji za razvrstavanje visokoprerađenih prehrambenih proizvoda propisani su Prilogom I. ovoga Zakona.

Članak 11. (Prehrambeni proizvodi s nepovoljnim nutritivnim profilom)

(1) Prehrambeni proizvod razvrstava se kao proizvod s nepovoljnim nutritivnim profilom ako prelazi jedan ili više nutritivnih pragova propisanih ovim Zakonom.

(2) Nutritivni pragovi određuju se za:

1. dodane šećere;
2. sol;
3. zasićene masne kiseline;
4. energetska vrijednost;
5. druge nutrijente ili sastojke kada je to opravdano zaštitom zdravlja djece.

(3) Nutritivni pragovi propisani su Prilogom II. ovoga Zakona.

Članak 12. (Kumulativna primjena kriterija)

(1) Prehrambeni proizvod može istodobno biti razvrstan kao:

1. visokoprerađeni prehrambeni proizvod; i
2. prehrambeni proizvod s nepovoljnim nutritivnim profilom.

(2) Kada proizvod ispunjava kriterije iz stavka 1. ovoga članka, na njega se primjenjuju sve odgovarajuće odredbe ovoga Zakona.

Glava III. Opća pravila razvrstavanja

Članak 13. (Načelo stvarne prirode proizvoda)

Pri razvrstavanju prehrambenog proizvoda odlučna su njegova stvarna svojstva, sastav, stupanj prerade, funkcija sastojaka, način proizvodnje i nutritivni profil, neovisno o njegovu nazivu, robnoj marki, deklaraciji, ambalaži ili načinu stavljanja na tržište.

Članak 14. (Načelo funkcionalne ekvivalencije)

Ako različiti sastojci ili tvari imaju istu tehnološku ili prehrambenu funkciju, pri primjeni ovoga Zakona smatraju se jednakovrijednima, neovisno o njihovom nazivu, podrijetlu ili načinu deklariranja.

Članak 15. (Zabrana zaobilaženja razvrstavanja)

(1) Razvrstavanje prehrambenih proizvoda ne može se izbjeći promjenom naziva proizvoda, robne marke, deklaracije, ambalaže, sastava, marketinškog prikaza ili drugim postupcima kojima se prikrivaju njegova stvarna svojstva.

(2) U slučaju dvojbe odlučujuća su stvarna svojstva proizvoda utvrđena prema kriterijima propisanim ovim Zakonom i njegovim priložima.

Glava IV. Posebne kategorije prehrambenih proizvoda

Članak 16. (Posebne kategorije proizvoda)

(1) Radi osiguravanja jedinstvene primjene ovoga Zakona, za pojedine kategorije prehrambenih proizvoda mogu se propisati posebna pravila razvrstavanja.

(2) Posebna pravila iz stavka 1. ovoga članka uređena su Prilogom IV. ovoga Zakona.

DIO IV. PRAVO NA INFORMIRANOST I OZNAČAVANJE PREHRAMBENIH PROIZVODA

Glava I. Opće odredbe

Članak 17. (Svrha označavanja)

(1) Označavanje prehrambenih proizvoda prema ovome Zakonu provodi se radi ostvarivanja prava potrošača na jasne, točne i znanstveno utemeljene informacije o prehrambenim proizvodima.

(2) Označavanje omogućuje informirani izbor potrošača te pridonosi zaštiti zdravlja djece i ostvarivanju ciljeva ovoga Zakona.

(3) Oznake propisane ovim Zakonom ne predstavljaju ocjenu zdravstvene ispravnosti proizvoda niti zabranu njegova stavljanja na tržište.

Članak 18. (Načela označavanja)

Označavanje prehrambenih proizvoda prema ovome Zakonu mora biti:

1. jasno;
2. vidljivo;
3. lako razumljivo;
4. jednoznačno;
5. utemeljeno na razvrstavanju proizvoda prema ovome Zakonu;
6. jednako za sve proizvode koji ispunjavaju iste kriterije razvrstavanja.

Glava II. Javnozdravstvene oznake

Članak 19. (Obveza označavanja)

(1) Prehrambeni proizvod koji je razvrstan prema odredbama ovoga Zakona mora biti označen javnozdravstvenom oznakom.

(2) Javnozdravstvena oznaka označava da je proizvod razvrstan prema kriterijima propisanim ovim Zakonom.

(3) Izgled i način uporabe javnozdravstvenih oznaka uređeni su Prilogom III. ovoga Zakona.

Članak 20. (Oznaka visokoprerađenog prehrambenog proizvoda)

(1) Prehrambeni proizvod razvrstan kao visokoprerađeni prehrambeni proizvod mora nositi javnozdravstvenu oznaku propisanu ovim Zakonom.

- (2) Javnozdravstvena oznaka sadržava odgovarajuće upozorenje o razlogu razvrstavanja proizvoda, u skladu s Prilogom III.

Članak 21. (Oznaka proizvoda s nepovoljnim nutritivnim profilom)

Prehrambeni proizvod razvrstan kao proizvod s nepovoljnim nutritivnim profilom mora nositi javnozdravstvenu oznaku propisanu ovim Zakonom.

Članak 22. (Kumulativno označavanje)

Ako je prehrambeni proizvod razvrstan prema objema osnovama iz članka 9. ovoga Zakona, mora sadržavati obje odgovarajuće javnozdravstvene oznake.

Glava III. Način označavanja

Članak 23. (Mjesto i način označavanja)

- (1) Javnozdravstvena oznaka mora biti istaknuta na prednjoj strani ambalaže proizvoda na način koji omogućuje njezinu jasnu uočljivost prije donošenja odluke o kupnji.
- (2) Oznaka mora biti čitljiva, lako uočljiva i ne smije biti prekrivena ili prikriivena drugim elementima ambalaže.

Članak 24. (Jedinstvenost označavanja)

- (1) Javnozdravstvene oznake moraju biti jedinstvenog izgleda i sadržaja na području Republike Hrvatske.
- (2) Nije dopušteno koristiti oznake, simbole ili druge prikaze koji bi mogli umanjiti, prikriti ili dovesti potrošača u zabludu glede značenja javnozdravstvene oznake.

Članak 25. (Zabrana izmjene ili prikriivanja oznake)

Javnozdravstvena oznaka ne smije se ukloniti, izmijeniti, umanjiti niti prikazati na način koji može dovesti potrošača u zabludu.

Glava IV. Označavanje pri prodaji na daljinu

Članak 26. (Digitalni prikaz oznaka)

Ako se prehrambeni proizvod nudi na prodaju putem interneta ili druge digitalne usluge, javnozdravstvena oznaka mora biti jasno prikazana prije dovršetka kupnje.

Članak 27. (Prikaz u elektroničkim katalozima i aplikacijama)

Ako se prehrambeni proizvod prikazuje u elektroničkom katalogu, mobilnoj aplikaciji ili drugom digitalnom prodajnom sučelju, javnozdravstvena oznaka mora biti prikazana zajedno s osnovnim podacima o proizvodu.

Glava V. Posebne odredbe

Članak 28. (Odnos prema drugim obveznim oznakama)

Javnozdravstvena oznaka propisana ovim Zakonom ne zamjenjuje niti isključuje druge obvezne oznake propisane zakonima kojima se uređuju sigurnost hrane, informiranje potrošača ili druga područja.

Članak 29. (Tehničke specifikacije)

Tehničke specifikacije javnozdravstvenih oznaka, uključujući njihov izgled, dimenzije, boje, grafički prikaz i način uporabe, propisane su Prilogom III. ovoga Zakona.

DIO V. ZAŠTITA DJECE OD KOMERCIJALNIH KOMUNIKACIJA

Glava I. Opće odredbe

Članak 30. (Svrha)

(1) Ovim dijelom Zakona uređuju se mjere zaštite djece od komercijalnih komunikacija kojima se promiču visokoprerađeni prehrambeni proizvodi i prehrambeni proizvodi s nepovoljnim nutritivnim profilom.

(2) Cilj mjera iz ovoga dijela jest smanjiti izloženost djece komercijalnim komunikacijama koje mogu nepovoljno utjecati na njihove prehrambene navike, zdravlje i razvoj.

Članak 31. (Načelo zaštite djeteta)

Pri provedbi ovoga dijela Zakona posebno se vodi računa o najboljem interesu djeteta, njegovoj razvojnoj dobi, sposobnosti razumijevanja komercijalnih komunikacija te posebnoj ranjivosti djece na njihov utjecaj.

Glava II. Zabranjene komercijalne komunikacije

Članak 32. (Opća zabrana)

Zabranjena je komercijalna komunikacija kojom se promiču visokoprerađeni prehrambeni proizvodi ili prehrambeni proizvodi s nepovoljnim nutritivnim profilom kada je:

1. usmjerena prema djeci; ili
2. razumno predvidivo da će doprijeti do djece ili na njih imati značajan utjecaj.

Članak 33. (Procjena učinka komercijalne komunikacije)

(1) Pri utvrđivanju primjene članka 32. ovoga Zakona odlučujući su stvarni ili razumno predvidivi učinci komercijalne komunikacije na djecu.

(2) Pri procjeni iz stavka 1. ovoga članka uzimaju se u obzir:

1. sadržaj komercijalne komunikacije;
2. način njezina prikazivanja;
3. medij ili digitalna usluga putem koje se prenosi;
4. vrijeme i mjesto prikazivanja;
5. obilježja publike kojoj je dostupna;
6. uporaba vizualnih, zvučnih ili drugih elemenata posebno privlačnih djeci;
7. uporaba algoritamskih sustava preporučivanja ili drugih tehnologija koje mogu povećati izloženost djece.

Glava III. Posebni oblici komercijalne komunikacije

Članak 34. (Komercijalna komunikacija usmjerena prema djeci)

Komercijalnom komunikacijom usmjerenom prema djeci smatra se komunikacija koja koristi sadržaje, likove, osobe, igre, nagrade ili druge elemente koji su prema svojoj naravi ili načinu prikazivanja privlačni djeci.

Članak 35. (Digitalna komercijalna komunikacija)

Odredbe ovoga Zakona primjenjuju se na sve oblike digitalne komercijalne komunikacije, uključujući sve digitalne usluge koje omogućuju objavu, distribuciju, preporučivanje ili prikaz komercijalnih komunikacija.

Članak 36. (Vremenska ograničenja audiovizualnih komercijalnih komunikacija)

(1) Nije dopušteno emitiranje audiovizualnih komercijalnih komunikacija kojima se promiču proizvodi iz članka 30. ovoga Zakona u televizijskim programima i audiovizualnim medijskim uslugama na zahtjev u vremenu od 6.00 do 21.00 sat.

(2) Zabrana iz stavka 1. ovoga članka primjenjuje se neovisno o tome je li pojedina komercijalna komunikacija posebno usmjerena prema djeci.

(3) Odredbe ovoga članka primjenjuju se uz zabrane iz članaka 32. do 35. ovoga Zakona i ne dovode u pitanje njihovu primjenu.

Članak 36. (Sponzorstva i promotivne aktivnosti) ovo je sada članak 37 i dalje

(1) Zabranjeno je promicanje proizvoda iz članka 30. ovoga Zakona putem sponzoriranja ili financiranja događaja, aktivnosti, programa ili drugih sadržaja namijenjenih pretežito djeci ako se pritom izravno ili neizravno promiče proizvod ili njegov proizvođač.

(2) Promidžbom iz stavka 1. ovoga članka osobito se smatra:

- (3) naziv proizvoda ili robne marke,
- (4) logotip, slogan ili drugi prepoznatljiv znak proizvoda ili proizvođača,
- (5) isticanje karakterističnih boja, grafičkih obilježja ili drugih prepoznatljivih elemenata proizvoda ili proizvođača;
- (6) dijeljenje promotivnih materijala i/ili proizvoda,
- (7) ili drugi oblik izravne ili neizravne promidžbe proizvoda ili njegova proizvođača.

Članak 37 (Usklađivanje postojećih oblika promidžbe)

(1) Pravne i fizičke osobe dužne su u roku od 12 mjeseci od stupanja na snagu ovoga Zakona ukloniti, izmijeniti ili uskladiti sve postojeće oblike promidžbe proizvoda iz članka 30. ovoga Zakona koji su u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

(2) Obveza iz stavka 1. ovoga članka osobito se odnosi na:

- 1. nazive događaja, natjecanja i programa namijenjenih djeci,
- 2. nazive i oznake učionica, igrališta i drugih prostora namijenjenih djeci,
- 3. reklamne ploče, natpise, logotipe, slogane, zaštitne znakove i druga promotivna obilježja;
- 4. druge postojeće oblike promidžbe koji su obuhvaćeni ovim Zakonom.

(3) Odredbe ovoga članka ne sprječavaju sponzoriranje ili financiranje aktivnosti, prostora ili opreme namijenjenih djeci ako ono nije povezano s promicanjem proizvoda ili proizvođača iz članka 30. ovoga Zakona.

Članak 38. (Korištenje djece u komercijalnim komunikacijama)

Zabranjeno je koristiti djecu ili osobe koje prikazuju djecu u komercijalnim komunikacijama kojima se promiču proizvodi iz članka 30. ovoga Zakona, osim u javnozdravstvenim ili edukativnim kampanjama koje nemaju komercijalnu promidžbenu svrhu.

Glava IV. Obveze pružatelja medijskih i digitalnih usluga

Članak 39. (Obveza postupanja)

- (1) Pružatelji medijskih usluga, platformi za razmjenu videosadržaja i drugih digitalnih usluga dužni su, u okviru svojih zakonskih ovlasti i tehničkih mogućnosti, poduzimati primjerene mjere radi sprječavanja komercijalnih komunikacija protivnih odredbama ovoga Zakona.
- (2) Pružatelji televizijskih programa i audiovizualnih medijskih usluga na zahtjev dužni su osigurati da se komercijalne komunikacije protivne članku 36. ovoga Zakona ne emitiraju u propisanom vremenskom razdoblju.

Članak 40. (Sustavi preporučivanja sadržaja)

Pružatelji digitalnih usluga koji koriste sustave preporučivanja sadržaja dužni su poduzimati primjerene mjere kako se proizvodi iz članka 30. ovoga Zakona ne bi preporučivali korisnicima za koje raspolažu pouzdanim pokazateljima da su djeca.

Glava V. Iznimke

Članak 41. (Dopuštene informacije)

Odredbe ovoga dijela ne primjenjuju se na:

1. označavanje proizvoda propisano ovim ili drugim zakonom;
2. informacije nužne za sklapanje ugovora o kupoprodaji;
3. znanstvene, stručne i javnozdravstvene informacije koje nemaju promidžbenu svrhu;
4. informacije koje se objavljuju radi izvršavanja zakonskih obveza ili po nalogu nadležnog tijela.

DIO VI. PREHRAMBENO OKRUŽENJE U ODGOJNO-OBRAZOVNIM USTANOVAMA

Glava I. Opće odredbe

Članak 42. (Svrha)

(1) Ovim dijelom Zakona uređuju se mjere kojima se u odgojno-obrazovnim ustanovama osigurava prehrambeno okruženje koje podupire zdrave prehrambene navike djece.

(2) Cilj mjera iz ovoga dijela jest omogućiti djeci svakodnevni pristup zdravoj hrani i pitkoj vodi te smanjiti njihovu izloženost visokoprerađenim prehrambenim proizvodima i prehrambenim proizvodima s nepovoljnim nutritivnim profilom.

Članak 43. (Načela prehrambenog okruženja)

Prehrambeno okruženje u odgojno-obrazovnim ustanovama temelji se na:

1. zaštiti zdravlja djece;
2. najboljem interesu djeteta;
3. dostupnosti nutritivno vrijedne hrane;
4. dostupnosti pitke vode;
5. jednakom pristupu zdravoj prehrani;
6. promicanju zdravih prehrambenih navika.

Glava II. Organizacija prehrambenog okruženja

Članak 44. (Obveza organiziranja prehrambenog okruženja)

Odgojno-obrazovne ustanove dužne su organizirati prehrambeno okruženje koje potiče odabir nutritivno vrijedne hrane i razvoj zdravih prehrambenih navika djece.

Članak 45. (Prehrana u odgojno-obrazovnim ustanovama)

(1) U planiranju i provedbi prehrane djece prednost imaju neprerađene i minimalno prerađene namirnice te prehrambeni proizvodi koji ne ispunjavaju kriterije za razvrstavanje prema ovome Zakonu.

(2) Prehrana djece mora biti organizirana u skladu s prehrambenim standardima propisanim pravilnikom donesenim na temelju ovoga Zakona.

Članak 46. (Ograničenje ponude)

(1) Visokoprerađeni prehrambeni proizvodi i prehrambeni proizvodi s nepovoljnim nutritivnim profilom ne mogu biti dio redovite prehrane niti redovite prodajne ponude u odgojno-obrazovnim ustanovama.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, pravilnikom iz članka 50. ovoga Zakona mogu se propisati ograničene iznimke kada su opravdane zdravstvenim, prehrambenim ili drugim opravdanim razlozima.

Članak 47. (Prodajni automati i druga prodajna mjesta)

Prodajni automati, školske trgovine, kiosci i druga prodajna mjesta u odgojno-obrazovnim ustanovama mogu nuditi samo prehrambene proizvode koji ispunjavaju uvjete propisane ovim Zakonom i pravilnikom donesenim na temelju njega.

Glava III. Pitka voda

Članak 48. (Dostupnost pitke vode)

(1) Djeci mora biti osiguran slobodan, neprekidan i besplatan pristup zdravstveno ispravnoj pitkoj vodi tijekom boravka u odgojno-obrazovnoj ustanovi.

(2) Pristup pitkoj vodi mora biti jednostavan i jednak za svu djecu.

Glava IV. Komercijalna komunikacija

Članak 49. (Prehrambena pismenost i razvoj vještina zdravog izbora hrane)

(1) Odgojno-obrazovne ustanove, u skladu sa svojim odgojno-obrazovnim programima, promiču prehrambenu i zdravstvenu pismenost djece.

(2) Aktivnosti iz stavka 1. ovoga članka temelje se na znanstveno utemeljenim informacijama i suvremenim javnozdravstvenim spoznajama.

Glava V. Provedba

Članak 50. (Prehrambeni standardi)

(1) Ministar nadležan za zdravstvo, uz prethodno mišljenje ministra nadležnog za obrazovanje, donosi pravilnik kojim se propisuju:

1. prehrambeni standardi;
2. nutritivni zahtjevi;
3. organizacija prehrane;
4. uvjeti za ponudu hrane i pića;
5. uvjeti za rad prodajnih automata i drugih prodajnih mjesta;
6. druga stručna pitanja potrebna za provedbu ovoga dijela Zakona.

(2) Pravilnik iz stavka 1. ovoga članka donosi se uz prethodno mišljenje nacionalnog stručnog povjerenstva iz područja prehrane, javnog zdravstva i pedijatrije.

DIO VII. PREHRAMBENO OKRUŽENJE U DRUGIM JAVNIM USTANOVAMA I JAVNIM PROSTORIMA

Glava I. Opće odredbe

Članak 51. (Svrha)

(1) Ovim dijelom Zakona uređuju se mjere kojima se u drugim javnim ustanovama i javnim prostorima u kojima djeca redovito borave osigurava prehrambeno okruženje koje podupire zaštitu njihova zdravlja i razvoj zdravih prehrambenih navika.

(2) Cilj mjera iz ovoga dijela jest povećati dostupnost nutritivno vrijedne hrane i pitke vode te smanjiti izloženost djece visokoprerađenim prehrambenim proizvodima i prehrambenim proizvodima s nepovoljnim nutritivnim profilom.

Članak 52. (Područje primjene)

Odredbe ovoga dijela primjenjuju se na:

1. predškolske ustanove te osnovne i srednje škole
2. zdravstvene ustanove;
3. ustanove socijalne skrbi;
4. sportske objekte i sportsko-rekreacijske centre;
5. kulturne ustanove;
6. ustanove i prostore namijenjene slobodnom vremenu djece;

7. druge javne ustanove i javne prostore u kojima djeca redovito borave.

Glava II. Organizacija prehrambenog okruženja

Članak 53. (Organizacija prehrambenog okruženja)

Pravne osobe koje upravljaju ustanovama i prostorima iz članka 52. ovoga Zakona dužne su, u skladu s prirodom svoje djelatnosti, organizirati prehrambeno okruženje koje potiče zdrave prehrambene izbore djece.

Članak 54. (Dostupnost hrane i pića)

(1) Kada se u ustanovama ili prostorima iz članka 52. ovoga Zakona nudi ili prodaje hrana i piće, ponuda mora biti organizirana tako da potiče izbor nutritivno vrijedne hrane i pića.

(2) U organizaciji ponude, između ostalog, vodi se računa o dostupnosti proizvoda koji nisu razvrstani kao visokoprerađeni prehrambeni proizvodi niti kao prehrambeni proizvodi s nepovoljnim nutritivnim profilom.

Članak 55. (Pitka voda)

Djeci mora biti osiguran slobodan pristup zdravstveno ispravnoj pitkoj vodi kada to dopušta priroda ustanove ili javnog prostora.

Glava III. Komercijalna komunikacija

Članak 56. (Komercijalna komunikacija)

U ustanovama i prostorima iz članka 52. ovoga Zakona nije dopuštena bilo koja komercijalna komunikacija kojom se izravno ili neizravno promiču proizvodi iz članka 30. ovoga Zakona kada je usmjerena prema djeci ili je razumno predvidivo da će doprijeti do djece.

Glava IV. Promicanje zdravih prehrambenih navika

Članak 57. (Promicanje zdravih izbora)

Javne ustanove i tijela javne vlasti, u okviru svojih nadležnosti, potiču prehrambenu pismenost i razvoj vještina zdravoga izbora hrane kod djece.

Članak 58. (Međuresorna suradnja)

Ministarstvo nadležno za zdravstvo, ministarstvo nadležno za obrazovanje, ministarstvo nadležno za sport, ministarstvo nadležno za socijalnu skrb i druga nadležna tijela međusobno surađuju radi provedbe mjera iz ovoga dijela Zakona.

Članak 59. (Potpora jedinica lokalne i područne - regionalne - samouprave)

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, u okviru svojih nadležnosti i raspoloživih sredstava, potiču stvaranje prehrambenog okruženja koje podupire zdrave

prehrambene navike djece, posebno u javnim ustanovama i javnim prostorima kojima upravljaju ili čiji su osnivači.

Glava V. Dostupnost zdravih prehrambenih izbora

Članak 60. (Načelo dostupnosti zdravih izbora)

(1) Subjekti koji u okviru svoje djelatnosti nude ili prodaju hranu i piće za neposrednu konzumaciju dužni su, uz postojeću ponudu, osigurati i dostupnost nutritivno vrijednih prehrambenih proizvoda i pitke vode.

(2) Dostupnost iz stavka 1. ovoga članka mora biti stvarna, lako uočljiva i jednako pristupačna potrošačima tijekom cijelog radnog vremena.

(3) Odredbe ovoga članka provode se na način kojim se potiče zdraviji izbor hrane, bez ograničavanja slobode izbora potrošača.

Članak 61. (Dostupnost nutritivno vrijedne prehrambene ponude)

(1) Subjekti iz članka 61. ovoga Zakona dužni su osigurati da nutritivno vrijedna prehrambena ponuda čini najmanje 20 % ukupne ponude proizvoda namijenjenih neposrednoj konzumaciji.

(2) Nutritivno vrijedna prehrambena ponuda obuhvaća proizvode koji nisu razvrstani kao visokoprerađeni prehrambeni proizvodi niti kao prehrambeni proizvodi s nepovoljnim nutritivnim profilom. Nutritivno vrijedna prehrambena ponuda osobito uključuje svježe voće, povrće, mahunarke, proizvode od cjelovitih žitarica, orašaste plodove bez dodanih sastojaka te druge prehrambene proizvode koji pridonose zdravoj prehrani.

(3) Nutritivno vrijedni proizvodi moraju biti jasno označeni, vidljivo izloženi i dostupni tijekom cijelog radnog vremena.

(4) Zabranjeno je postupanje kojim se umjetno umanjuje dostupnost nutritivno vrijedne ponude, osobito njezinim prikrivanjem, ograničavanjem ili drugim postupanjem koje potrošača odvraća od njezina odabira.

Članak 62. (Ponuda kruha i pekarskih proizvoda)

(1) Subjekti koji proizvode ili prodaju kruh i pekarske proizvode dužni su u ponudi imati najmanje jednu vrstu kruha proizvedenu od cjelovitoga zrna ili cjelovitoga brašna.

(2) Proizvod iz stavka 1. ovoga članka mora biti jasno označen, vidljivo izložen i dostupan pod jednakim uvjetima kao i ostali proizvodi iste kategorije.

(3) Kruh iz stavka 1. ne smije ispunjavati kriterije za razvrstavanje kao prehrambeni proizvod s nepovoljnim nutritivnim profilom.

Članak 63. (Dostupnost pitke vode)

(1) Subjekti koji nude hranu ili piće za neposrednu konzumaciju dužni su osigurati slobodnu dostupnost zdravstveno ispravne pitke vode.

(2) Kada se poslužuje obrok za neposrednu konzumaciju, pitka voda mora biti dostupna kao prvi i lako dostupan izbor.

(3) Pitka voda mora biti jasno označena i dostupna tijekom cijelog radnog vremena.

Članak 64. (Načelo stvarne dostupnosti)

Obveze propisane ovom Glavom smatraju se ispunjenima samo ako su nutritivno vrijedna prehrambena ponuda i pitka voda stvarno dostupni, lako uočljivi i potrošačima jednako pristupačni, bez postupaka kojima bi se njihov izbor otežavao ili obeshrabrivao.

DIO VIII. PRAĆENJE, VREDNOVANJE I ZNANSTVENA POTPORA

Glava I. Opće odredbe

Članak 65. (Svrha)

(1) Ovim dijelom Zakona uređuje se sustav praćenja, vrednovanja i znanstvene potpore radi procjene učinkovitosti mjera propisanih ovim Zakonom.

(2) Sustav iz stavka 1. ovoga članka uspostavlja se radi:

1. praćenja zdravstvenog stanja djece;
2. praćenja prehrambenih navika djece;
3. praćenja prehrambenog okruženja;
4. vrednovanja učinkovitosti mjera propisanih ovim Zakonom;
5. unapređenja javnozdravstvenih politika.

Članak 66. (Načela)

Praćenje i vrednovanje prema ovome Zakonu temelji se na:

1. znanstvenoj utemeljenosti;
2. usporedivosti podataka;
3. zaštiti osobnih podataka;
4. transparentnosti;
5. kontinuiranom unapređenju javnozdravstvenih mjera.

Glava II. Praćenje

Članak 67. (Javnozdravstveni pokazatelji)

Nadležna tijela sustavno prate:

1. prevalenciju prekomjerne tjelesne mase i pretilosti djece;

2. prehrambene navike djece;
3. obrasce konzumacije prehrambenih proizvoda;
4. tjelesnu aktivnost djece;
5. druge pokazatelje važne za ostvarivanje ciljeva ovoga Zakona.

Članak 68. (Praćenje prehrambenog okruženja)

Radi procjene učinkovitosti ovoga Zakona prate se:

1. dostupnost prehrambenih proizvoda;
2. dostupnost pitke vode;
3. komercijalne komunikacije usmjerene prema djeci;
4. provedba označavanja prehrambenih proizvoda;
5. provedba mjera u ustanovama i javnim prostorima;
6. drugi pokazatelji važni za provedbu ovoga Zakona.

Glava III. Vrednovanje

Članak 69. (Vrednovanje provedbe Zakona)

Ministarstvo nadležno za zdravstvo najmanje jednom u dvije godina provodi sveobuhvatno vrednovanje provedbe ovoga Zakona.

Članak 70. (Predmet vrednovanja)

Pri vrednovanju provedbe ovoga Zakona posebno se procjenjuju:

1. ostvarivanje ciljeva ovoga Zakona;
2. promjene u prevalenciji prekomjerne tjelesne mase i pretilosti djece;
3. promjene prehrambenih navika djece;
4. promjene u prehrambenom okruženju;
5. učinci javnozdravstvenih oznaka;
6. učinci ograničenja komercijalnih komunikacija;
7. učinci drugih mjera propisanih ovim Zakonom.

Članak 71. (Izvješće o vrednovanju)

Vlada Republike Hrvatske podnosi Hrvatskom saboru izvješće o provedbi i vrednovanju ovoga Zakona najmanje jednom u dvije godine.

Glava IV. Znanstvena potpora

Članak 72. (Znanstvena i stručna istraživanja)

Republika Hrvatska potiče znanstvena i stručna istraživanja o:

1. prehrani djece;
2. prehrambenom okruženju;
3. utjecaju komercijalnih komunikacija;
4. učinkovitosti javnozdravstvenih mjera;
5. drugim pitanjima važnima za provedbu ovoga Zakona.

Članak 73. (Stručna suradnja)

Ministarstvo nadležno za zdravstvo surađuje sa znanstvenim ustanovama, visokim učilištima, stručnim društvima i drugim pravnim osobama radi unapređenja znanstvene utemeljenosti provedbe ovoga Zakona.

Glava V. Unaprjeđenje sustava

Članak 74. (Korištenje rezultata vrednovanja)

Rezultati praćenja, vrednovanja i znanstvenih spoznaja koriste se pri:

1. izmjenama i dopunama ovoga Zakona;
2. donošenju provedbenih propisa;
3. izradi nacionalnih javnozdravstvenih programa;
4. planiranju preventivnih aktivnosti;
5. razvoju drugih politika zaštite zdravlja djece.

DIO IX. JAVNOZDRAVSTVENE FISKALNE I GOSPODARSKE MJERE

Glava I. Opće odredbe

Članak 75. (Svrha i načela primjene)

(1) Ovim dijelom Zakona uređuje se pravna osnova za primjenu javnozdravstvenih fiskalnih i gospodarskih mjera radi zaštite zdravlja djece i ostvarivanja ciljeva ovoga Zakona.

(2) Mjere iz stavka 1. ovoga članka temelje se na načelima zaštite zdravlja djece, razmjernosti, jednakog postupanja i znanstvene utemeljenosti.

(3) Pri određivanju javnozdravstvenih fiskalnih i gospodarskih mjera uzimaju se u obzir:

1. zaštita zdravlja djece;
2. očekivani javnozdravstveni učinci;

3. razmjernost mjera;
4. znanstvene spoznaje;
5. gospodarski i socijalni učinci.

Glava II. Fiskalne mjere

Članak 76. (Pravna osnova za fiskalne mjere)

(1) Republika Hrvatska može, radi ostvarivanja ciljeva ovoga Zakona, primjenjivati javnozdravstvene fiskalne mjere na prehrambene proizvode razvrstane prema ovome Zakonu.

(2) Vrste fiskalnih mjera, njihovi obveznici, porezna osnovica, način obračuna i druga pitanja uređuju se posebnim zakonom.

Članak 77. (Kriteriji za primjenu fiskalnih mjera)

Pri određivanju fiskalnih mjera uzimaju se u obzir:

1. stupanj prerade prehrambenog proizvoda;
2. nutritivni profil prehrambenog proizvoda;
3. javnozdravstveni učinci;
4. raspoložive znanstvene spoznaje.

Glava III. Gospodarske mjere

Članak 78. (Poticajne mjere)

Radi ostvarivanja ciljeva ovoga Zakona Republika Hrvatska može poticati:

1. razvoj i proizvodnju nutritivno vrijednih prehrambenih proizvoda;
2. reformulaciju prehrambenih proizvoda radi poboljšanja njihova nutritivnog sastava;
3. povećanje dostupnosti nutritivno vrijedne hrane;
4. druge gospodarske mjere koje pridonose zaštiti zdravlja djece.

Članak 79. (Načela poticanja reformulacije)

Pri provedbi gospodarskih mjera potiče se dobrovoljno smanjenje sadržaja dodanih šećera, soli i zasićenih masnih kiselina te drugih sastojaka koji pridonose nepovoljnom nutritivnom profilu prehrambenih proizvoda.

Glava IV. Namjena i vrednovanje mjera

Članak 80. (Načelo predvidivosti)

(1) Javnozdravstvene fiskalne i gospodarske mjere uvode se ili mijenjaju uz prethodnu procjenu njihovih javnozdravstvenih, gospodarskih i socijalnih učinaka.

(2) Pri donošenju mjera vodi se računa o potrebi osiguravanja razumnog razdoblja prilagodbe za gospodarske subjekte, osim kada zbog zaštite zdravlja djece postoji posebno opravdan razlog za drukčije postupanje.

Članak 81. (Korištenje sredstava)

Ako je posebnim zakonom tako određeno, sredstva ostvarena provedbom javnozdravstvenih fiskalnih mjera mogu se koristiti za:

1. programe zaštite zdravlja djece;
2. unapređenje prehrane u odgojno-obrazovnim ustanovama;
3. programe prehrambene pismenosti;
4. znanstvena istraživanja;
5. druge javnozdravstvene programe povezane s ciljevima ovoga Zakona.

Članak 82. (Vrednovanje mjera)

Javnozdravstvene fiskalne i gospodarske mjere redovito se vrednuju u okviru sustava praćenja i vrednovanja propisanog ovim Zakonom.

DIO X. ZAŠTITA DJECE OD KOMERCIJALNIH KOMUNIKACIJA KOJE PROMIČU MRŠAVLJENJE I NARUŠAVAJU ZDRAV ODNOS PREMA TIJELU

Glava I. Opće odredbe

Članak 83. (Svrha)

(1) Ovim dijelom Zakona uređuju se mjere zaštite djece od komercijalnih komunikacija kojima se promiču mršavljenje, proizvodi ili usluge za mršavljenje te drugi sadržaji koji mogu štetno utjecati na razvoj zdravog odnosa djece prema prehrani i vlastitom tijelu.

(2) Cilj mjera iz ovoga dijela jest zaštita tjelesnog i mentalnog zdravlja djece te sprječavanje razvoja nezdravih prehrambenih ponašanja i poremećaja hranjenja.

Članak 84. (Načela zaštite)

Pri provedbi ovoga dijela Zakona posebno se vodi računa o:

1. najboljem interesu djeteta;
2. zaštitu tjelesnog i mentalnog zdravlja djece;
3. zaštitu dostojanstva djece;
4. razvojnim obilježjima djece;

5. znanstvenoj utemeljenosti.

Glava II. Zabranjene komercijalne komunikacije

Članak 85. (Opća zabrana)

Zabranjena je komercijalna komunikacija usmjerena prema djeci kojom se promiču:

1. proizvodi za mršavljenje;
2. usluge za mršavljenje;
3. dodaci prehrani kojima se pripisuju učinci mršavljenja;
4. drugi proizvodi ili usluge za koje se tvrdi ili sugerira da omogućuju mršavljenje ili bitno mijenjaju tjelesni izgled.

Članak 86. (Zabranjene poruke)

U komercijalnoj komunikaciji usmjerenoj prema djeci zabranjeno je:

1. prikazivati mršavljenje kao preduvjet uspjeha, sreće ili društvene prihvaćenosti;
2. poticati djecu na ograničavanje prehrane bez medicinski opravdanog razloga;
3. iskorištavati nezadovoljstvo djece vlastitim izgledom radi promicanja proizvoda ili usluga;
4. koristiti prije i poslije prikaze tijela djece u promidžbene svrhe;
5. davati obmanjujuće tvrdnje o učincima proizvoda ili usluga na tjelesnu masu ili izgled.

Članak 87. (Digitalna komercijalna komunikacija)

Odredbe ovoga dijela primjenjuju se i na komercijalne komunikacije putem društvenih mreža, platformi za razmjenu videosadržaja, internetskih stranica, mobilnih aplikacija te drugih digitalnih usluga kojima je razumno predvidivo da će doprijeti do djece.

Glava III. Posebna zaštita djece

Članak 88. (Korištenje djece u komercijalnim komunikacijama)

Zabranjeno je koristiti djecu ili osobe koje prikazuju djecu u komercijalnim komunikacijama kojima se promiču proizvodi ili usluge iz članka 82. ovoga Zakona.

Članak 89. (Komercijalne komunikacije u ustanovama)

U odgojno-obrazovnim ustanovama te drugim javnim ustanovama i javnim prostorima u kojima djeca redovito borave nije dopuštena komercijalna komunikacija kojom se promiču proizvodi ili usluge iz članka 82. ovoga Zakona.

Glava IV. Iznimke

Članak 90. (Dopuštene informacije)

Odredbe ovoga dijela ne primjenjuju se na:

1. informacije koje pružaju zdravstveni radnici u okviru zdravstvene zaštite;
2. informacije koje su dio liječenja ili zdravstvenog savjetovanja;
3. javnozdravstvene kampanje;
4. znanstvene i stručne informacije koje nemaju promidžbenu svrhu.

Glava V. Zaštita dostojanstva djece

Članak 91. (Zaštita od iskorištavanja nesigurnosti djece)

(1) Zabranjena je komercijalna komunikacija usmjerena prema djeci koja iskorištava njihovu nesigurnost u vezi s tjelesnim izgledom, tjelesnom masom ili prehrambenim navikama radi promicanja proizvoda ili usluga.

(2) Pri ocjeni postojanja povrede iz stavka 1. ovoga članka uzimaju se u obzir sadržaj poruke, način njezina prikazivanja, ciljna skupina i razumno predvidivi učinak na djecu.

DIO XI. NADZOR NAD PROVEDBOM ZAKONA

Glava I. Opće odredbe

Članak 92. (Nadležna tijela)

(1) Nadzor nad provedbom ovoga Zakona provode nadležna tijela u okviru svojih zakonom propisanih ovlasti.

(2) Inspekcijski nadzor provode nadležna inspekcijska tijela u skladu s posebnim propisima.

Članak 93. (Međusobna suradnja)

Nadležna tijela međusobno surađuju, razmjenjuju podatke i koordiniraju svoje aktivnosti radi učinkovite i ujednačene provedbe ovoga Zakona.

Glava II. Predmet nadzora

Članak 94. (Opseg nadzora)

U provedbi nadzora utvrđuje se:

1. pravilna primjena odredaba o razvrstavanju prehrambenih proizvoda;
2. zakonitost označavanja prehrambenih proizvoda;
3. usklađenost komercijalnih komunikacija s ovim Zakonom;
4. provedba mjera u odgojno-obrazovnim ustanovama;
5. provedba mjera u drugim javnim ustanovama i javnim prostorima;
6. ispunjavanje drugih obveza propisanih ovim Zakonom.

Članak 95. (Ovlasti u provedbi nadzora)

Radi provedbe nadzora ovlaštene osobe mogu, u skladu s posebnim propisima:

1. pregledati proizvode, ambalažu, deklaracije i javnozdravstvene oznake;
2. pregledati dokumentaciju potrebnu za provedbu ovoga Zakona;
3. zahtijevati podatke, obavijesti i očitovanja;
4. pregledati komercijalne komunikacije, uključujući digitalne sadržaje;
5. poduzimati druge radnje propisane posebnim zakonima.

Glava III. Upravne mjere

Članak 96. (Otklanjanje nepravilnosti)

Ako nadležno tijelo utvrdi nepravilnosti u provedbi ovoga Zakona, naredit će njihovo otklanjanje u primjerenom roku, osim ako posebnim zakonom nije propisano drukčije postupanje.

Članak 97. (Privremene mjere)

Ako postoji neposredna opasnost za zaštitu zdravlja djece ili ozbiljan rizik od nastanka štetnih posljedica, nadležno tijelo može, u skladu sa svojim zakonskim ovlastima, odrediti privremene upravne mjere do otklanjanja utvrđenih nepravilnosti.

Glava IV. Koordinacija provedbe

Članak 98. (Koordinacija)

Ministarstvo nadležno za zdravstvo koordinira provedbu ovoga Zakona te surađuje s drugim nadležnim tijelima radi njegove jedinstvene primjene.

Članak 99. (Dostava podataka)

Nadležna tijela dostavljaju Ministarstvu nadležnom za zdravstvo podatke potrebne za praćenje provedbe ovoga Zakona i izradu izvješća propisanih ovim Zakonom.

Glava V. Preventivno djelovanje

Članak 100. (Upozorenje i stručna pomoć)

- (1) Kada priroda utvrđene nepravilnosti to dopušta, nadležno tijelo može prije poduzimanja upravnih ili prekršajnih mjera upozoriti nadziranu osobu na utvrđene nepravilnosti i odrediti primjeren rok za njihovo otklanjanje.
- (2) Odredba stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se ako je povredom Zakona ozbiljno ugrožena zaštita zdravlja djece ili je riječ o ponovljenoj ili posebno teškoj povredi.

DIO XII. PREKRŠAJNE ODREDBE

Glava I. Opće odredbe

Članak 101. (Prekršajna odgovornost)

- (1) Za povrede odredaba ovoga Zakona odgovaraju pravne i fizičke osobe u skladu s ovim Zakonom i zakonom kojim se uređuju prekršaji.
- (2) Prekršajna odgovornost ne isključuje primjenu drugih mjera propisanih ovim Zakonom ili posebnim propisima.

Glava II. Prekršaji pravnih osoba

Članak 102. (Prekršaji pravnih osoba)

- (1) Za prekršaj će se kazniti pravna osoba koja počini posebno tešku, tešku ili lakšu povredu odredaba ovoga Zakona.
- (2) **Posebno teškim povredama** smatraju se:
 1. stavljanje na tržište prehrambenog proizvoda s netočnim ili lažnim razvrstavanjem;
 2. uklanjanje, prikrivanje ili krivotvorenje javnozdravstvene oznake;
 3. komercijalna komunikacija zabranjena ovim Zakonom koja je usmjerena prema djeci ili je razumno predvidivo da će doprijeti do djece;
 4. ponovljena povreda odredaba ovoga Zakona kojom se ozbiljno ugrožava zaštita zdravlja djece;
 5. svako drugo namjerno postupanje kojim se onemogućuje ostvarivanje ciljeva ovoga Zakona ili zaobilaze njegove odredbe radi izbjegavanja njihove primjene.
- (3) **Teškim povredama** smatraju se:
 1. nepravilno označavanje prehrambenih proizvoda;
 2. neispunjavanje obveza u vezi s organizacijom prehrambenog okruženja u odgojno-obrazovnim ustanovama;
 3. neispunjavanje obveza u vezi s prehrambenim okruženjem u drugim javnim ustanovama i javnim prostorima;

4. nepostupanje po izvršnom rješenju nadležnog tijela donesenom na temelju ovoga Zakona.
5. onemogućavanje ili otežavanje provedbe nadzora.
6. nepoštovanje ograničenja komercijalnih komunikacija propisanih ovim Zakonom;

(4) Lakšim povredama smatraju se:

1. neispunjavanje pojedinih administrativnih ili dokumentacijskih obveza propisanih ovim Zakonom;
2. nepravodobno izvršavanje obveza propisanih ovim Zakonom ili provedbenim propisima;
3. druge povrede koje nisu svrstane među posebno teške ili teške povrede.

(5) Za povrede iz stavaka 2., 3. i 4. ovoga članka izriču se sljedeće novčane kazne:

1. za posebno teške povrede – od 50.000 do 500.000 eura, odnosno do 2 % ukupnog godišnjeg prometa koji je pravna osoba ostvarila u prethodnoj poslovnoj godini, ovisno o tome koji je iznos viši;
2. za teške povrede – od 10.000 do 100.000 eura, odnosno do 1 % ukupnog godišnjeg prometa koji je pravna osoba ostvarila u prethodnoj poslovnoj godini, ovisno o tome koji je iznos veći;
3. za lakše povrede – od 2.000 do 20.000 eura, odnosno do 0,2 % ukupnog godišnjeg prometa koji je pravna osoba ostvarila u prethodnoj poslovnoj godini, ovisno o tome koji je iznos veći.

(6) Ako pravna osoba nije poslovala tijekom prethodne poslovne godine ili nije moguće utvrditi njezin ukupni godišnji promet, novčana kazna određuje se u okviru novčanih iznosa propisanih stavkom 5. ovoga članka.

(7) Kod povezanih društava koja čine jedinstveni gospodarski subjekt, ukupni godišnji promet utvrđuje se na razini gospodarskog subjekta ako je povreda počinjena u okviru zajedničkog poslovanja ili pod odlučujućim utjecajem vladajućeg društva.

Članak 103. (Odgovorna osoba u pravnoj osobi)

(1) Za prekršaj iz članka 99. ovoga Zakona kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od:

1. 2.000 do 10.000 eura za posebno teške povrede;
2. 1.000 do 5.000 eura za teške povrede;
3. 300 do 2.000 eura za lakše povrede.

(2) Odgovornost pravne osobe ne isključuje odgovornost odgovorne osobe.

Glava III. Prekršaji fizičkih osoba koje obavljaju registriranu djelatnost

Članak 104. (Fizičke osobe koje obavljaju registriranu djelatnost)

(1) Fizička osoba koja obavlja registriranu djelatnost, a postupi protivno odredbama ovoga Zakona, kaznit će se novčanom kaznom:

1. od 5.000 do 50.000 eura za posebno teške povrede;
2. od 2.000 do 20.000 eura za teške povrede;
3. od 500 do 5.000 eura za lakše povrede.

(2) Pri odmjeravanju kazne uzimaju se u obzir osobito opseg djelatnosti, gospodarska snaga počinitelja i težina povrede.

(3) Ako fizička osoba ostvaruje prihod kroz povezane gospodarske subjekte, pri odmjeravanju kazne može se uzeti u obzir stvarna gospodarska snaga povezanih djelatnosti kada je to potrebno radi sprječavanja zaobilaženja ovoga Zakona.

Glava IV. Zaštitne mjere

Članak 105. (Zaštitne mjere)

Uz novčanu kaznu mogu se izreći jedna ili više zaštitnih mjera propisanih zakonom kojim se uređuju prekršaji, osobito kada je to potrebno radi sprječavanja ponavljanja povrede ili zaštite zdravlja djece.

Glava V. Odmjeravanje kazne

Članak 106. (Posebne okolnosti)

Pri odmjeravanju kazne procjenjuju se sljedeća obilježja:

1. težina povrede;
2. trajanje protupravnog postupanja;
3. broj djece koja su bila izložena povredi;
4. ponavljanje prekršaja;
5. stupanj krivnje;
6. namjerno prikrivanje povrede;
7. ostvarivanje znatne imovinske koristi;
8. povreda počinjena u odgojno-obrazovnoj ustanovi ili drugom prostoru namijenjenom djeci;
9. nepostupanje po prethodnom upozorenju ili izvršnom rješenju nadležnog tijela.
10. poduzete mjere za otklanjanje posljedica povrede.

Članak 107. (Ponavljanje prekršaja)

Ako pravna ili fizička osoba ponovno počini posebno tešku povredu odredaba ovoga Zakona u roku od tri godine od pravomoćnosti prethodne odluke, može joj se izreći novčana kazna do najvećeg iznosa propisanog za tu vrstu povrede te jedna ili više zaštitnih mjera propisanih ovim Zakonom ili zakonom kojim se uređuju prekršaji.

Glava VI. Primjena drugih propisa

Članak 108. (Primjena općih propisa)

Na pitanja prekršajne odgovornosti koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju prekršaji.

DIO XIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 109. (Donošenje provedbenih propisa)

(1) Ministar nadležan za zdravstvo donijet će pravilnike predviđene ovim Zakonom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Drugi provedbeni propisi predviđeni ovim Zakonom donijet će se u rokovima određenima ovim Zakonom ili posebnim propisima.

Članak 110. (Nacionalno stručno povjerenstvo)

(1) Ministar nadležan za zdravstvo osniva Nacionalno stručno povjerenstvo za zaštitu djece od pretilosti i unapređenje prehranbenog okruženja.

(2) Povjerenstvo je savjetodavno stručno tijelo koje:

1. prati razvoj znanstvenih spoznaja iz područja prehrane djece;
2. daje mišljenja o provedbi ovoga Zakona;
3. predlaže ministru izmjene i dopune priloga kada nove znanstvene spoznaje to opravdavaju.
4. daje stručna mišljenja o potrebi izmjene priloga;
5. sudjeluje u vrednovanju javnozdravstvenih mjera;
6. obavlja druge stručne poslove određene odlukom o osnivanju.

(3) Sastav, način rada i druga pitanja važna za rad Povjerenstva uređuju se odlukom ministra nadležnog za zdravstvo.

Članak 111. (Prilagodba poslovanja)

(1) Pravne i fizičke osobe na koje se odnose odredbe ovoga Zakona dužne su uskladiti svoje poslovanje s njegovim odredbama u roku od osamnaest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Proizvodi koji su zakonito stavljeni na tržište prije isteka roka iz stavka 1. ovoga članka mogu ostati u prometu do isteka zaliha, ako posebnim propisom nije drukčije određeno.

Članak 112. (Prilozi Zakona)

Prilozi I., II., III. i IV. sastavni su dio ovoga Zakona.

Članak 113. (Preispitivanje stručnih kriterija)

(1) Stručni kriteriji sadržani u prilogima ovoga Zakona redovito se preispituju uzimajući u obzir razvoj znanstvenih spoznaja, međunarodne preporuke i iskustva u provedbi ovoga Zakona

(2) Preispitivanje iz stavka 1. ovoga članka provodi se najmanje jednom svakih pet godina.

Članak 114. (Prvo izvješće o provedbi Zakona)

Vlada Republike Hrvatske podnijet će Hrvatskom saboru prvo izvješće o provedbi ovoga Zakona najkasnije tri godine od dana početka njegove primjene.

Članak 115. (Početak primjene Zakona)

(1) Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u *Narodnim novinama*.

(2) Ovaj Zakon počinje se primjenjivati istekom roka iz članka 107. stavka 1. ovoga Zakona, osim ako je za pojedine odredbe ovoga Zakona drukčije određeno.

PRILOG I. KRITERIJI ZA RAZVRSTAVANJE VISOKOPRERAĐENIH PREHRAMBENIH PROIZVODA

1. Svrha

Ovim Prilogom utvrđuju se stručni kriteriji i metodologija za razvrstavanje visokoprerađenih prehrambenih proizvoda u smislu ovoga Zakona.

Razvrstavanje se provodi radi jedinstvene primjene Zakona te ne predstavlja ocjenu zdravstvene ispravnosti proizvoda.

2. Područje primjene

Ovaj Prilog primjenjuje se na sve prehrambene proizvode koji se stavljaju na tržište Republike Hrvatske, osim ako je ovim Zakonom ili posebnim propisom drukčije određeno.

3. Načela razvrstavanja

Razvrstavanje se temelji na sljedećim načelima:

1. stvarnoj prirodi proizvoda;
2. funkcionalnoj ulozi sastojaka;
3. ukupnom tehnološkom procesu proizvodnje;
4. znanstvenoj utemeljenosti;
5. jednakom postupanju prema usporedivim proizvodima;
6. predostrožnosti u slučaju stručne dvojbe.

4. Predmet procjene

Pri razvrstavanju proizvoda procjenjuje se:

1. sastav proizvoda;
2. način proizvodnje;
3. stupanj tehnološke prerade;
4. funkcija pojedinih sastojaka;
5. uporaba industrijskih sastojaka;
6. uporaba prehrambenih aditiva;
7. uporaba aroma;
8. uporaba tehnoloških pomoćnih sredstava kada utječu na prirodu proizvoda;
9. druga svojstva važna za procjenu stupnja prerade.

5. Kriteriji procjene

Pri utvrđivanju predstavlja li proizvod visokoprerađeni prehrambeni proizvod uzimaju se u obzir:

5.1. Stupanj prerade

Procjenjuje se:

- broj i vrsta tehnoloških postupaka;
- intenzitet prerade;
- promjena izvorne strukture hrane;
- mogućnost prepoznavanja izvorne sirovine.

5.2. Industrijski sastojci

Posebno se procjenjuje uporaba sastojaka koji:

- nisu uobičajeni u kućnoj pripremi hrane;
- imaju tehnološku funkciju karakterističnu za industrijsku proizvodnju;
- služe oblikovanju teksture, okusa, boje ili trajnosti proizvoda.

5.3. Tehnološki postupci

Osobito se procjenjuje uporaba:

- frakcioniranja;
- ekstrakcije;
- kemijskih ili enzimskih modifikacija;
- rekonstitucije;
- ekstruzije;
- drugih postupaka kojima se bitno mijenja priroda proizvoda.

5.4. Funkcionalna uloga sastojaka

Procjenjuje se služe li sastojci prvenstveno:

- prehrambenoj vrijednosti ili
- tehnološkoj funkciji.

6. Načelo ukupne procjene

Nijedan pojedinačni kriterij sam po sebi ne određuje razvrstavanje proizvoda.

Razvrstavanje se temelji na ukupnoj procjeni svih relevantnih obilježja proizvoda.

Ako postoji očito nesuglasje između formalnog sastava proizvoda i njegove stvarne funkcionalne ili tehnološke prirode, prednost ima procjena stvarne prirode proizvoda.

7. Funkcionalna ekvivalencija

Sastojci koji ostvaruju istu tehnološku funkciju smatraju se jednakovrijednima neovisno o:

- nazivu;
- podrijetlu;
- načinu deklariranja;
- tržišnom nazivu.

8. Zabranjeno zaobilaženje kriterija

Pri razvrstavanju neće se uzeti u obzir:

- marketinški naziv proizvoda;
- robna marka;
- dizajn ambalaže;
- prehrambene ili zdravstvene tvrdnje;
- promotivni opis proizvoda;
- ako nisu u skladu sa stvarnim svojstvima proizvoda.

9. Posebni slučajevi

Kod složenih ili graničnih proizvoda procjenjuje se:

- cjelokupni sastav;
- dominantna tehnološka obilježja;
- ukupna funkcionalna svojstva proizvoda.
- Ako postoji dvojba, primjenjuje se načelo predostrožnosti iz ovoga Zakona.

10. Stručna dosljednost

Istovrsni prehrambeni proizvodi koji imaju usporediv sastav i usporediv stupanj prerade razvrstavaju se jednako.

11. Redovito preispitivanje

Kriteriji iz ovoga Priloga preispituju se u skladu s razvojem znanstvenih spoznaja i tehnološkim razvojem prehrambene industrije, najmanje jednom svakih pet godina.

DODATAK A Primjeri industrijskih sastojaka

(uz Prilog I.)

Ovaj Dodatak sadržava ilustrativne primjere industrijskih sastojaka koji se mogu uzeti u obzir pri procjeni stupnja prerade prehrambenog proizvoda.

Popis nije iscrpan te ne znači da je proizvod automatski visokoprerađen samo zato što sadržava jedan ili više navedenih sastojaka.

Pri procjeni uvijek se primjenjuje metodologija propisana Prilogom I.

1. Izolirani ili koncentrirani prehrambeni sastojci

Primjeri:

- proteinski izolati;
- proteinski koncentrati;
- izolati biljnih bjelančevina;
- modificirani škrobovi;
- koncentrati vlakana;
- koncentrati pojedinih ugljikohidrata.

2. Industrijski zaslađivači

Primjeri:

- glukozno-fruktozni sirup;
- visokofruktozni kukuruzni sirup;
- invertni šećer;
- maltodekstrin;
- drugi koncentrirani zaslađujući pripravci.

3. Industrijske masti

Primjeri:

- potpuno hidrogenirane biljne masti;
- interesterificirane masti;
- frakcionirane biljne masti;
- drugi tehnološki obrađeni masni sastojci.

4. Industrijski emulgatori

Primjeri:

- lecitini kada se koriste radi tehnološke funkcije;
- mono- i digliceridi masnih kiselina;
- polisorbati;
- drugi emulgatori.

5. Stabilizatori, zgušnjivači i sredstva za želiranje

Primjeri:

- karagenan;
- ksantan guma;
- guar guma;
- karboksimetilceluloza;
- modificirani pektini;
- drugi stabilizatori.

6. Pojačivači okusa

Primjeri:

- mononatrijev glutamat;
- dinatrijev inozinat;
- dinatrijev gvanilat;
- drugi pojačivači okusa.

7. Intenzivna sladila

Primjeri:

- acesulfam K;
- aspartam;
- sukraloza;
- saharin;
- ciklamati;
- steviol glikozidi kada se koriste kao sladila;
- druga odobrena sladila.

8. Bojila

Primjeri:

- sintetska bojila;
- koncentrirani pripravci koji služe prvenstveno bojenju proizvoda;
- druga bojila.

9. Arome

Primjeri:

- prirodne arome;
- aromatski pripravci;
- dimne arome;
- umjetne arome;
- druge arome koje se koriste radi oblikovanja okusa.

10. Ostali industrijski sastojci

Primjeri:

- sredstva protiv zgrudnjavanja;
- sredstva za povećanje volumena;
- sredstva za zadržavanje vlage;
- sredstva za površinsku obradu;
- sredstva za pjenjenje;
- sredstva protiv pjenjenja;
- drugi sastojci koji imaju pretežito tehnološku funkciju.

DODATAK B Primjeri tehnoloških postupaka

(uz Prilog I.)

Ovaj Dodatak sadržava ilustrativne primjere tehnoloških postupaka koji se mogu uzeti u obzir pri procjeni stupnja prerade prehrambenog proizvoda.

Popis nije iscrpan.

Nijedan pojedinačni postupak sam po sebi ne znači da je proizvod visokoprerađen.

Uvijek se procjenjuje ukupna priroda proizvoda.

1. Frakcioniranje

Odvajanje pojedinih sastojaka sirovine radi njihove zasebne uporabe.

2. Izolacija pojedinih sastojaka

Dobivanje gotovo čistih proteina, škrobova, vlakana, masti ili drugih sastojaka.

3. Rekonstitucija

Ponovno sastavljanje proizvoda od prethodno odvojenih ili industrijski proizvedenih sastojaka.

4. Ekstruzija

Oblikovanje proizvoda pod visokim tlakom i temperaturom.

5. Ekspanzija

Postupci kojima se povećava volumen proizvoda uporabom tlaka ili topline.

6. Kemijska ili enzimska modifikacija

Postupci kojima se mijenjaju fizikalna ili kemijska svojstva sastojaka.

7. Hidroliza

Razgradnja sastojaka kemijskim ili enzimskim postupcima radi dobivanja novih svojstava.

8. Industrijsko oblikovanje teksture

Postupci kojima se stvara ili bitno mijenja tekstura proizvoda uporabom tehnoloških postupaka ili dodataka.

9. Industrijsko oblikovanje okusa

Postupci kojima se okus proizvoda pretežito oblikuje aromama, pojačivačima okusa ili drugim tehnološkim sredstvima.

10. Industrijsko oblikovanje boje

Postupci kojima se izgled proizvoda bitno mijenja uporabom bojila ili drugih tehnoloških postupaka.

11. Višefazna industrijska prerada

Uzastopna primjena više tehnoloških postupaka kojima se proizvod bitno udaljava od izvorne sirovine.

12. Drugi usporedivi postupci

Svi drugi tehnološki postupci koji prema svojoj svrsi i učinku imaju obilježja usporediva s postupcima navedenima u ovome Dodatku mogu se uzeti u obzir pri procjeni stupnja prerade.

DODATAK C Primjeri primjene kriterija razvrstavanja

(uz Prilog I.)

Ovaj Dodatak sadržava ilustrativne primjere primjene kriterija iz Priloga I.

Primjeri služe radi ujednačenog tumačenja ovoga Zakona te ne predstavljaju iscrpan popis prehrambenih proizvoda.

Pri razvrstavanju svakoga proizvoda uvijek se primjenjuju kriteriji propisani Prilogom I.

1. Neprerađene namirnice

Proizvod	Razvrstavanje	Obrazloženje
Svježa jabuka	Nije visokoprerađen	Neprerađena namirnica
Svježa mrkva	Nije visokoprerađen	Neprerađena namirnica
Svježe meso	Nije visokoprerađen	Bez industrijske prerade
Svježa riba	Nije visokoprerađen	Bez industrijske prerade
Svježe mlijeko	Nije visokoprerađen	Minimalna tehnološka obrada

2. Minimalno prerađeni proizvodi

Proizvod	Razvrstavanje	Obrazloženje
Pasterizirano mlijeko	U pravilu nije visokoprerađeno	Minimalna tehnološka obrada
Obični jogurt	U pravilu nije visokoprerađen	Fermentacija bez složenih tehnoloških dodataka
Smrznuto povrće	Nije visokoprerađeno	Konzerviranje smržavanjem
Zobene pahuljice	U pravilu nisu visokoprerađene	Jednostavna mehanička obrada

3. Srednje složeni proizvodi

Proizvod	Razvrstavanje	Obrazloženje
Integralni kruh	Procjenjuje se pojedinačno	Ovisi o sastavu i tehnološkom postupku
Bijeli kruh	Procjenjuje se pojedinačno	Ovisi o uporabi industrijskih sastojaka
Sir	Procjenjuje se pojedinačno	Ovisi o vrsti proizvodnje
Voćni jogurt	Procjenjuje se pojedinačno	Procjenjuje se uporaba aroma, stabilizatora i drugih dodataka

4. Visokoprerađeni proizvodi

Proizvod	Razvrstavanje	Obrazloženje
Gazirano bezalkoholno piće	U pravilu visokoprerađeno	Višestruka industrijska prerada i tehnološki sastojci
Energetsko piće	U pravilu visokoprerađeno	Industrijski sastav i tehnološki postupci
Čips	U pravilu visokoprerađen	Višestruka industrijska prerada
Flips	U pravilu visokoprerađen	Ekstruzija i industrijsko oblikovanje
Industrijski keksi	U pravilu visokoprerađeni	Više industrijskih sastojaka i dodataka
Bomboni	U pravilu visokoprerađeni	Industrijska proizvodnja
Žvakaće gume	U pravilu visokoprerađene	Industrijska baza i tehnološki sastojci

5. Složeni proizvodi

Proizvod	Razvrstavanje	Obrazloženje
Zamrznuta pizza	Procjenjuje se pojedinačno	Procjenjuje se ukupni sastav
Gotovo smrznuto jelo	Procjenjuje se pojedinačno	Procjenjuje se cjelokupni proizvod
Instant juha	U pravilu visokoprerađena	Rekonstitucija i višestruka prerada
Instant rezanci	U pravilu visokoprerađeni	Višestruki tehnološki postupci

6. Biljni proizvodi

Proizvod	Razvrstavanje	Obrazloženje
Biljni napitak bez dodataka	Procjenjuje se pojedinačno	Ovisi o proizvodnji
Biljni desert	Procjenjuje se pojedinačno	Ovisi o tehnološkom sastavu
Biljni burger	Procjenjuje se pojedinačno	Procjenjuje se ukupna priroda proizvoda

7. Proizvodi za djecu

Proizvod	Razvrstavanje	Obrazloženje
Kašica od voća	Procjenjuje se pojedinačno	Ovisi o sastavu
Mliječna kašica	Procjenjuje se pojedinačno	Procjenjuje se tehnološki postupak

Proizvod	Razvrstavanje	Obrazloženje
Dječji keksi	U pravilu visokoprerađeni	Procjena prema kriterijima Priloga I.

8. Načelo pojedinačne procjene

Primjeri iz ovoga Dodatka služe isključivo radi ujednačene primjene ovoga Zakona.

Razvrstavanje svakoga prehrambenog proizvoda provodi se na temelju kriterija iz Priloga I., uzimajući u obzir njegov stvarni sastav, tehnološke postupke proizvodnje i funkcionalna svojstva.

PRILOG II. NUTRITIVNI PRAGOV I ZA RAZVRSTAVANJE PREHRAMBENIH PROIZVODA S NEPOVOLJNIM NUTRITIVNIM PROFILOM

1. Svrha i stručna osnova

1.1. Ovim se Prilogom propisuju kategorije prehrambenih proizvoda, nutritivni pragovi i pravila za razvrstavanje prehrambenih proizvoda s nepovoljnim nutritivnim profilom.

1.2. Kategorije, pragovi i metodologija iz ovoga Priloga temelje se na dokumentu *WHO Regional Office for Europe nutrient profile model: second edition, 2023.*, prilagođenom svrsi i pravnoj strukturi ovoga Zakona.

1.3. Razvrstavanje prema ovome Prilogu provodi se radi primjene mjera propisanih ovim Zakonom, posebno mjera koje se odnose na:

1. javnozdravstveno označavanje;
2. zaštitu djece od komercijalnih komunikacija;
3. prehrambeno okruženje u kojem djeca borave;
4. javnozdravstvene fiskalne i gospodarske mjere;
5. praćenje i vrednovanje provedbe ovoga Zakona.

1.4. Razvrstavanje prema ovome Prilogu ne predstavlja ocjenu zdravstvene ispravnosti proizvoda niti zabranu njegova stavljanja na tržište.

1.5. Ako proizvod pripada kategoriji koja nije izričito navedena u Prilogu II., primjenjuje se nutritivni profil najslbličnije kategorije prema namjeni i sastavu proizvoda.

2. Područje primjene

2.1. Ovaj se Prilog primjenjuje na hranu i bezalkoholna pića obuhvaćena ovim Zakonom.

2.2. Ovaj se Prilog ne primjenjuje na:

1. pića kod kojih najmanje 0,5 % ukupne energetske vrijednosti potječe od alkohola;
2. nadomjeske za majčino mlijeko;
3. prijelaznu hranu i komercijalno dostupnu dopunsku hranu namijenjenu dojenčadi i maloj djeci mlađoj od 36 mjeseci;
4. hranu za posebne prehrambene potrebe;
5. dodatke prehrani.

2.3. Proizvodi iz točke 2.2. uređuju se posebnim propisima, a njihovo izuzimanje iz ovoga Priloga ne znači da su izuzeti od drugih odredaba ovoga Zakona kada su te odredbe na njih primjenjive.

3. Temeljno pravilo razvrstavanja

3.1. Prehrambeni proizvod razvrstava se kao prehrambeni proizvod s nepovoljnim nutritivnim profilom ako:

1. prelazi najmanje jedan nutritivni prag primjenjiv na njegovu kategoriju;
2. sadržava dodane šećere kada je za odgovarajuću kategoriju prag za dodane šećere jednak 0 g;
3. sadržava sladila bez šećera kada je za odgovarajuću kategoriju prag za sladila bez šećera jednak 0 g;
4. sadržava industrijski proizvedene transmasne kiseline iznad univerzalnog praga iz točke 10. ovoga Priloga.

3.2. Za razvrstavanje proizvoda kao proizvoda s nepovoljnim nutritivnim profilom dovoljno je prekoračenje samo jednoga primjenjivog praga.

3.3. Vrijednost pojedinoga nutrijenta niža od propisanog praga ne može nadoknaditi prekoračenje drugoga praga.

3.4. Dodani vitamini, minerali, bjelančevine, vlakna ili druge tvari, kao ni uporaba prehrambenih ili zdravstvenih tvrdnji, ne utječu na primjenu pragova iz ovoga Priloga.

3.5. Proizvod koji sadržava vrijednost jednaku propisanom pragu ne smatra se proizvodom koji je prag prekoračio.

4. Referentne količine

4.1. Pragovi za čvrstu i polučvrstu hranu izražavaju se na 100 g proizvoda.

4.2. Pragovi za pića izražavaju se na 100 ml proizvoda.

4.3. Proizvod se procjenjuje u obliku u kojem se prodaje.

4.4. Ako proizvod prije konzumacije mora biti rekonstituiran, razrijeđen ili pripremljen prema uputama proizvođača, procjenjuje se u obliku spremnom za konzumaciju, pripremljenom u skladu s tim uputama.

4.5. Ako se proizvod može konzumirati i u obliku u kojem se prodaje i nakon pripreme, procjenjuje se u obliku u kojem se uobičajeno konzumira, vodeći računa o stvarnoj prirodi proizvoda.

4.6. Ako proizvođač navodi više načina pripreme, nadležno tijelo može primijeniti način pripreme koji odgovara uobičajenom načinu konzumacije proizvoda ili, kada to nije moguće pouzdano utvrditi, način pripreme kojim se dobiva nepovoljniji nutritivni profil.

5. Podaci potrebni za procjenu

5.1. Procjena se provodi na temelju:

1. nutritivne deklaracije;
2. popisa sastojaka;
3. podataka o dodanim šećerima;
4. podataka o sladilima bez šećera;
5. podataka o industrijski proizvedenim transmasnim kiselinama;
6. tehničke dokumentacije osobe odgovorne za stavljanje proizvoda na tržište;

7. rezultata laboratorijske analize, kada je to potrebno.

5.2. Proizvođač, uvoznik ili druga osoba odgovorna za stavljanje proizvoda na tržište dužna je nadležnom tijelu, na njegov zahtjev, dostaviti podatke potrebne za razvrstavanje proizvoda.

5.3. Ako potrebni podatak nije moguće pouzdano utvrditi zbog nedostavljanja podataka ili dokumentacije, nadležno tijelo može privremeno razvrstati proizvod prema nepovoljnijem kriteriju do dostave vjerodostojnih podataka.

6. Nutrijenti i sastojci koji se procjenjuju

Ovisno o kategoriji proizvoda procjenjuju se:

1. ukupne masti;
2. zasićene masne kiseline;
3. industrijski proizvedene transmasne kiseline;
4. ukupni šećeri;
5. dodani šećeri;
6. sladila bez šećera;
7. natrij;
8. energetska vrijednost.

7. Ukupni šećeri

7.1. Ukupni šećeri obuhvaćaju sve mono- i disaharide prisutne u proizvodu, uključujući:

1. šećere prirodno prisutne u mlijeku;
2. šećere prirodno prisutne u voću i povrću;
3. šećere dodane tijekom proizvodnje ili pripreme;
4. šećere prirodno prisutne u medu, sirupima, voćnim sokovima i koncentratima voćnih sokova.

7.2. Ukupni šećeri utvrđuju se prema nutritivnoj deklaraciji ili laboratorijskom analizom.

8. Dodani šećeri

8.1. Dodani šećeri obuhvaćaju mono- i disaharide dodane hrani ili piću tijekom proizvodnje ili pripreme te sastojke koji sadržavaju šećere i koriste se zbog svojih svojstava zaslađivanja.

8.2. Dodanim šećerima smatraju se:

1. saharoza, glukoza, dekstroza i fruktoza;
2. smeđi i sirovi šećer;
3. glukozni, fruktozni i glukozno-fruktozni sirupi;

4. visokofruktozni kukuruzni sirup;
5. invertni šećer;
6. kukuruzni, rižin, sladni, javorov i drugi sirupi;
7. med i melasa;
8. voćni nektari;
9. koncentrirani voćni sokovi kada se koriste radi zaslađivanja;
10. sušeno voće, voćne paste i slični sastojci kada se koriste kao zamjena za dodane šećere;
11. drugi sastojci s jednakom ili usporedivom funkcijom.

8.3. Kada je prag za dodane šećere jednak 0 g, proizvod ne smije sadržavati nijedan dodani šećer iz točke 8.2.

8.4. Za primjenu praga od 0 g dovoljno je utvrditi prisutnost dodanog šećera u popisu sastojaka ili tehničkoj dokumentaciji proizvoda.

9. Sladila bez šećera

9.1. Sladila bez šećera jesu prehrambeni aditivi, osim mono- i disaharida, koji hrani ili piću daju sladak okus.

9.2. Sladilima bez šećera smatraju se:

1. acesulfam K;
2. aspartam;
3. sol aspartam-acesulfama;
4. ciklamati;
5. saharin i saharinati;
6. sukraloza;
7. neotam;
8. advantam;
9. alitam;
10. steviol-glikozidi;
11. taumatin;
12. eritritol;
13. sorbitol;
14. manitol;
15. izomalt;
16. maltitol i maltitolni sirup;
17. laktitol;
18. ksilitol;

19. drugi odobreni zaslađivači jednake ili usporedive funkcije.

9.3. Kada je prag za sladila bez šećera jednak 0 g, prisutnost bilo koje količine sladila dovodi do razvrstavanja proizvoda kao proizvoda s nepovoljnim nutritivnim profilom.

9.4. Odredba točke 9.3. primjenjuje se neovisno o uporabi tvrdnji poput „bez šećera“, „bez dodanog šećera“, „sa smanjenim sadržajem šećera“ ili drugih usporedivih tvrdnji.

10. Industrijski proizvedene transmasne kiseline

10.1. Neovisno o kategoriji proizvoda, prehrambeni proizvod razvrstava se kao proizvod s nepovoljnim nutritivnim profilom ako sadržava više od:

1 g industrijski proizvedenih transmasnih kiselina na 100 g ukupnih masti u proizvodu.

10.2. Pravilo iz točke 10.1. primjenjuje se neovisno o svim ostalim kriterijima i pragovima.

10.3. Sadržaj industrijski proizvedenih transmasnih kiselina utvrđuje se na temelju tehničke dokumentacije ili laboratorijske analize.

WHO-ov model propisuje navedeni univerzalni prag za sve kategorije proizvoda.

11. Natrij i sol

11.1. Pragovi u tablici iskazani su kao gram natrija na 100 g odnosno 100 ml proizvoda.

11.2. Ako je nutritivna deklaracija iskazana kao sol, sadržaj natrija izračunava se prema formuli:

$$\text{natrij} = \text{sol} \div 2,5$$

11.3. Ako je deklaracija iskazana kao natrij, sadržaj soli može se izračunati prema formuli:

$$\text{sol} = \text{natrij} \times 2,5$$

11.4. Pri procjeni se uzima ukupna količina natrija u proizvodu, neovisno o tome potječe li iz dodane soli, dodataka hrani ili drugih sastojaka.

12. Tablica nutritivnih pragova

12.1. Pravila čitanja tablice

1. Prazno polje znači da se za tu kategoriju odgovarajući kriterij ne primjenjuje.
2. Vrijednost 0 kod dodanih šećera ili sladila bez šećera znači da njihova prisutnost nije dopuštena.
3. Proizvod mora zadovoljiti svaki prag naveden za njegovu kategoriju.
4. Pragovi se odnose na 100 g hrane odnosno 100 ml pića.
5. Na sve kategorije primjenjuje se univerzalni prag za transmasne kiseline iz točke 10.
6. Primjeri proizvoda služe određivanju odgovarajuće kategorije i nisu iscrpni.

12.2. Pragovi

Tablica 1. Nutritivni pragovi za razvrstavanje prehrambenih proizvoda prema kategorijama

Kategorija proizvoda	Primjeri proizvoda	Ukupne masti (g)	Zasićene masti (g)	Ukupni šećeri (g)	Dodani šećeri	Sladila bez šećera	Natrij (g)	Energija (kcal)
Čokolada i šećerni konditorski proizvodi, energetske pločice, slatki preljevi i deserti	čokolada, bomboni, žele-bomboni, karamele, žvakaće gume, marcipan, granola i žitne pločice, čokoladni i drugi slatki namazi, maslaci od orašastih plodova, med, stolni šećer	—	—	—	0	0	—	—
Kolači, slatki keksi i peciva te ostali slatki pekarski proizvodi	keksi, kolači, pite, savijače, kroasani, palačinke, vafli, deserti	—	3	—	0	0	0,1	—
Slani snack proizvodi	krekeri, čips, kokice, pereci, ekstrudirani snack proizvodi	—	—	—	0	0	0,1	—
Sokovi	100 % voćni i povrtni sokovi, smoothieji	—	—	—	0	0	—	—
Mliječni napitci	mlijeko, mliječni napitci, milkshake	3	—	—	0	0	—	—
Biljni napitci	napitci od soje, zob, badema i drugih biljnih sirovina	3	—	—	0	0	—	—
Energetska pića	pića s kofeinom, taurinom ili drugim stimulansima	—	—	—	0	0	—	—
Bezalkoholna pića, pakirane vode i ostala pića	gazirana i negazirana pića, vode, čajevi, kava	—	—	—	0	0	—	—
Sladoledi i drugi jestivi ledovi	mliječni i biljni sladoledi, sorbeti, smrznuti jogurti	—	3	—	0	0	0,1	—
Žitarice za doručak	zobene pahuljice, müsli, granola, pahuljice	17	—	12,5	—	—	0,5	—
Jogurt, kiselo mlijeko, vrhnje i slični proizvodi	jogurt, kefir, fermentirano mlijeko, vrhnje	3	1	12,5	—	—	0,1	—
Sir	tvrdi, polutvrdi, meki i topljeni sirevi	17	—	—	—	—	0,5	—
Gotova i praktična hrana te složena jela	pizza, sendviči, gotovi obroci, juhe, tjestenina s umakom	17	6	12,5	—	—	0,5	225
Maslac, druge masti i ulja	maslac, margarin, biljna ulja	—	21	—	—	—	0,5	—
Kruh i krušni proizvodi	kruh, peciva, hrskavi kruh	17	—	12,5	—	—	0,5	—
Tjestenina, riža i žitarice	tjestenina, riža, kus-kus i druge žitarice	17	—	12,5	—	—	0,5	—
Svježe i smrznuto meso, perad, riba i jaja	meso, perad, riba, jaja	17	—	—	—	—	—	—
Prerađeno meso, perad i riba	kobasice, šunka, burgeri, riblji štapići	17	—	—	—	—	0,5	—
Svježe i smrznuto voće, povrće i mahunarke	voće, povrće, mahunarke bez dodataka	Dopušteno	Dopušteno	Dopušteno	Dopušteno	Dopušteno	Dopušteno	Dopušteno
Prerađeno voće i povrće	konzervirano, ukiseljeno, sušeno ili panirano voće i povrće	—	3	12,5	0	—	0,5	—
Slani proizvodi biljnog podrijetla i zamjene za meso	tofu, tempeh, biljni burgeri	17	—	—	0	0	0,5	—
Umaci, dipovi i preljevi	umaci, salatni preljevi, kečap, temeljci	17	—	—	0	0	0,5	—

Napomene:

1. Nutritivni pragovi iz ove tablice primjenjuju se na 100 g hrane odnosno 100 ml pića, osim ako je ovim Prilogom drukčije određeno.
2. Vrijednost 0 znači da proizvod ne smije sadržavati dodane šećere odnosno sladila bez šećera.
3. Znak „—“ znači da za tu kategoriju proizvoda nije propisan odgovarajući nutritivni prag.
4. Za kategoriju 15 (svježe i smrznuto voće, povrće i mahunarke bez dodatnih sastojaka) marketing je dopušten neovisno o nutritivnim pragovima, pod uvjetom da proizvod ne sadržava dodane sastojke koji mijenjaju njegov nutritivni profil.
5. Neovisno o kategoriji proizvoda, proizvod ne ispunjava uvjete iz ovoga Priloga ako sadržava više od 1 g industrijski proizvedenih transmasnih kiselina na 100 g ukupnih masti.
6. Ovi nutritivni pragovi temelje se na WHO Regional Office for Europe Nutrient Profile Model (drugo izdanje, 2023.), prilagođenom za primjenu u Republici Hrvatskoj.

13. Posebna pravila za određivanje kategorije

- 13.1. Proizvod se razvrstava u kategoriju koja najbolje odgovara njegovoj stvarnoj prirodi, sastavu, namjeni i uobičajenom načinu konzumacije.
- 13.2. Naziv proizvoda, robna marka, promidžbeni opis ili mjesto prodaje nisu odlučni za određivanje kategorije.
- 13.3. Ako proizvod može pripadati dvjema ili više kategorija, primjenjuje se kategorija koja najbolje odgovara njegovu dominantnom sastavu i načinu uporabe.
- 13.4. Ako se kategorija ni primjenom točke 13.3. ne može pouzdano odrediti, primjenjuje se kategorija sa strožim primjenjivim pragovima.
- 13.5. Istovrsni proizvodi usporedivog sastava i namjene razvrstavaju se jednako.

14. Složeni proizvodi i obroci

- 14.1. Složeni proizvod koji se prodaje kao jedinstvena cjelina procjenjuje se kao cjelina.
- 14.2. Gotova jela sastavljena od više namirnica razvrstavaju se u kategoriju gotove i praktične hrane te složenih jela.
- 14.3. Ako se više proizvoda nudi zajedno, ali se mogu kupiti ili konzumirati odvojeno, svaki se proizvod procjenjuje zasebno.
- 14.4. Ako se proizvodi nude u zajedničkom pakiranju i namijenjeni su zajedničkoj konzumaciji, procjenjuju se u omjeru u kojem su namijenjeni konzumaciji.
- 14.5. Svaka varijanta okusa, sastava ili recepture procjenjuje se zasebno.

15. Koncentrati i proizvodi za pripremu

- 15.1. Koncentrati, sirupi, praškasti napitci, suhe juhe i drugi proizvodi koji se prije konzumacije pripremaju dodavanjem vode ili druge tekućine procjenjuju se nakon pripreme prema uputama proizvođača.
- 15.2. Suhe mješavine za kolače, kekse, peciva i druge slatke pekarske proizvode razvrstavaju se u kategoriju 2.

15.3. Proizvod koji se može konzumirati bez pripreme procjenjuje se u obliku u kojem se prodaje.

16. Posebna pravila za voće, povrće i mahunarke

16.1. Kategorija 15. obuhvaća samo svježe i smrznuto voće, povrće i mahunarke bez dodatnih sastojaka.

16.2. Dodavanje soli, šećera, masti, umaka, panade ili drugog sastojka isključuje proizvod iz kategorije 15.

16.3. Prerađeno voće, povrće i mahunarke procjenjuju se prema kategoriji 16 ili drugoj kategoriji koja bolje odgovara stvarnoj prirodi proizvoda.

17. Zaštićene oznake i tradicionalni proizvodi

17.1. Zaštićena oznaka izvornosti, zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla ili zajamčeno tradicionalni specijalitet ne utječu sami po sebi na razvrstavanje prema ovome Prilogu.

17.2. Iznimka za pojedine tradicionalne proizvode može se propisati samo zakonom, uz obrazloženje utemeljeno na zaštiti javnog zdravlja, razmjernosti i pravu Europske unije.

18. Završna pravila

18.1. Proizvod se razvrstava kao prehrambeni proizvod s nepovoljnim nutritivnim profilom čim prekorači najmanje jedan primjenjivi prag.

18.2. Proizvod koji ne prekoračuje brojčani prag, ali sadržava dodani šećer ili sladilo bez šećera protivno pragu od 0 g, razvrstava se kao proizvod s nepovoljnim nutritivnim profilom.

18.3. Razvrstavanje prema ovome Prilogu provodi se neovisno o razvrstavanju proizvoda prema stupnju prerade iz Priloga I.

18.4. Prehrambeni proizvod može istodobno biti:

1. visokoprerađeni prehrambeni proizvod; i
2. prehrambeni proizvod s nepovoljnim nutritivnim profilom.

18.5. Kriteriji i pragovi iz ovoga Priloga preispituju se najmanje jednom svakih pet godina, u skladu s novim znanstvenim spoznajama i člankom 109. ovoga Zakona.

PRILOG III. JAVNOZDRAVSTVENE OZNAKE PREHRAMBENIH PROIZVODA

1. Svrha

Ovim Prilogom propisuju se izgled, sadržaj, način uporabe i pravila prikazivanja javnozdravstvenih oznaka prehrambenih proizvoda radi provedbe ovoga Zakona.

Oznake služe brzom, jasnom i lako razumljivom informiranju potrošača, posebno roditelja i djece.

2. Opća načela

Javnozdravstvene oznake moraju biti:

1. jasno vidljive;
2. lako uočljive;
3. lako čitljive;
4. nedvosmislene;
5. razumljive prosječnom potrošaču;
6. prikazane na jednak način za sve usporedive proizvode.

3. Vrste oznaka

Ovim Zakonom propisuju se dvije javnozdravstvene oznake.

Oznaka A VISOKOPRERAĐENI PREHRAMBENI PROIZVOD

Primjenjuje se na proizvode razvrstane prema Prilogu I.

Oznaka B NEPOVOLJAN NUTRITIVNI PROFIL

Primjenjuje se na proizvode razvrstane prema Prilogu II.

Ako proizvod ispunjava oba kriterija, moraju biti prikazane obje oznake.

4. Oblik oznake

Sve javnozdravstvene oznake imaju:

- oblik pravilnog osmerokuta;
- crnu podlogu;
- bijeli obrub;
- bijeli tekst.

Oblik i osnovni dizajn moraju biti jednaki za sve proizvode.

5. Tekst oznake

Oznaka A sadrži tekst:

VISOKOPRERAĐENI PROIZVOD

Oznaka B sadrži tekst:

NEPOVOLJAN NUTRITIVNI PROFIL

Tekst mora biti pisan velikim tiskanim slovima.

6. Položaj oznake

Oznaka mora biti:

- na prednjoj strani ambalaže;
- u gornjoj trećini prednje strane;
- jasno odvojena od marketinških elemenata.

7. Veličina oznake

Minimalna površina oznake iznosi:

- 5 % prednje strane ambalaže,
- ali ne manje od:
20 mm × 20 mm.

Za vrlo mala pakiranja mogu se propisati posebna pravila.

8. Više oznaka

Ako proizvod nosi obje oznake:

one se prikazuju:

- vodoravno,
- ili
- okomito,

ali uvijek neposredno jedna uz drugu.

9. Zabranjeni načini prikazivanja

Nije dopušteno:

- prekrivati oznaku;
- umanjivati njezinu vidljivost;
- mijenjati boju;
- mijenjati oblik;
- dodavati marketinške elemente;

- koristiti oznaku u reklamne svrhe.

10. Internetska prodaja

Kod internetske prodaje oznaka mora biti prikazana:

- prije kupnje;
- uz fotografiju proizvoda;
- bez potrebe dodatnog otvaranja stranice.

11. Digitalni katalozi

U digitalnim katalozima oznaka mora biti prikazana uz svaki proizvod.

12. Mobilne aplikacije

Ako se proizvod prodaje putem mobilne aplikacije, oznaka mora biti prikazana jednako kao i na internetskoj stranici.

13. Oglašavanje

Ako se u oglasu prikazuje ambalaža proizvoda dovoljno dugo da je potrošač može uočiti, javnozdravstvena oznaka mora biti vidljiva na isti način kao i na ambalaži.

14. Usporedivost

Nijedan proizvođač ne smije koristiti drukčiji dizajn javnozdravstvene oznake od onoga propisanoga ovim Prilogom.

15. Tehnička specifikacija

Ministarstvo nadležno za zdravstvo na svojim mrežnim stranicama objavljuje grafičke predloške javnozdravstvenih oznaka u vektorskom i rasterskom obliku radi njihove jedinstvene primjene.

GRAFIČKI PRIRUČNIK

javnozdravstvenih oznaka
prehrambenih proizvoda

Prilog III.

**Zakona o zaštiti djece od pretilosti
i zdravstvenom označavanju prehrambenih proizvoda**

Verzija 1.0

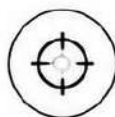
Grafički prikazi u ovom priručniku ilustrativne su naravi i služe kao
primjeri pravilne primjene javnozdravstvenih oznaka

1. SVRHA I NAČELA SUSTAVA

Sustav javnozdravstvenih oznaka prehrambenih proizvoda uspostavlja se radi zaštite zdravlja stanovništva i omogućivanja jednostavnog, brzog i razumljivog informiranja potrošača.

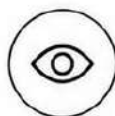

NAČELA SUSTAVA

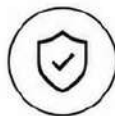
JASNOĆA

Oznake su jednostavne, razumljive i lako uočljive.

VIDLJIVOST

Oznake moraju biti jasno vidljive, čitljive i ne smiju biti skrivene, zamaskirane ili umanjene.

POUZDANOST

Oznake su utemeljene na znanstvenim preporukama i standardiziranim kriterijima.

JEDNAKOST

Sustav se primjenjuje jednako na sve prehrambene proizvode u Republici Hrvatskoj.

ODGOVORNOST

Proizvođači i distributeri odgovorni su za pravilno označavanje u skladu s ovim Priručnikom i zakonom.

2. JAVNOZDRAVSTVENE OZNAKE

Sustav javnozdravstvenih oznaka sastoji se od pet oznaka koje upozoravaju na visoku razinu sastojaka ili energetske vrijednosti u prehrambenim proizvodima te na visoko prerađeni karakter proizvoda.

Oznake su jednako važeće i koriste se samostalno ili kumulativno.

				
VISOKOPRERAĐENI PROIZVOD	VISOK UDIO ŠEĆERA	VISOK UDIO SOLI	VISOK UDIO ZASIĆENIH MASTI	VISOKA ENERGETSKA VRIJEDNOST
Oznaka se koristi za prehrambene proizvode koji su rezultat industrijskih procesa s više stupnjeva obrade i sadrže sastojke koje se u kućnoj pripremi u pravilu ne koriste.	Oznaka se koristi za proizvode koji sadrže visoku količinu šećera u odnosu na ukupnu energetske vrijednosti proizvoda.	Oznaka se koristi za proizvode koji sadrže visoku količinu soli (u obliku natrijevog klorida) u odnosu na ukupnu energetske vrijednosti proizvoda.	Oznaka se koristi za proizvode koji sadrže visoku količinu zasićenih masnih kiselina u odnosu na ukupnu energetske vrijednosti proizvoda.	Oznaka se koristi za proizvode koji imaju visoku energetske vrijednosti u odnosu na količinu proizvoda.

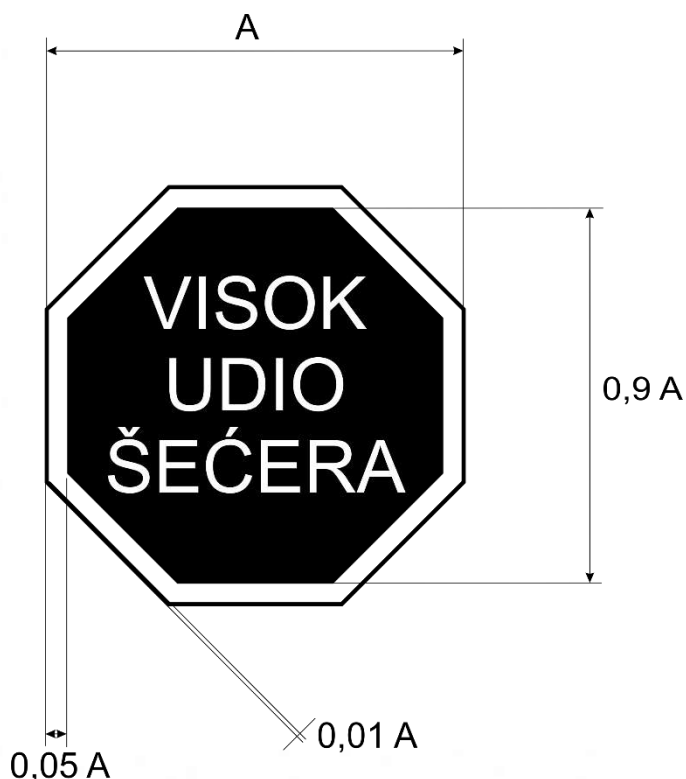
VAŽNO ZA POTROŠAČE

- ✓ Oznake nisu znak kvalitete proizvoda.
- ✓ Oznake ne propisuju zabranu konzumacije proizvoda.
- ✓ Oznake pomažu u prepoznavanju proizvoda koji zbog svog sastava ili načina proizvodnje često nisu poželjni u svakodnevnoj prehrani.
- ✓ Oznake omogućuju brže i lakše donošenje informirane odluke pri odabiru proizvoda.
- ✓ Smanjen unos šećera, soli, zasićenih masti i energije te manja konzumacija visoko prerađenih proizvoda doprinosi očuvanju zdravlja.

3. KONSTRUKCIJA OZNAKE

TEHNIČKI CRTEŽ

Oznake su osmerokutnog oblika s bijelim obrubom na crnoj pozadini.
Tekst je bijele boje, velikim slovima, centriran i povećanog proreda.

OBLIK

Pravilni osmerokut (8 stranica).

UDJELI (proporcionalno prema visini A)

- Širina bijelog obruba: $0,10 A$
- Duljina stranice (kosa stranica): $0,293 A$
- Odnos širine prema visini: $1 : 1$
- Kutovi: 135° (unutarnji), 45° (vanjski)

BOJE

■ Pozadina: CRNA
#000000

□ Obrub i tekst: BIJELA
#FFFFFF

TIPOGRAFIJA

Font: DIN Condensed / DIN 2014
(ili drugi sans serif font bez serifa)

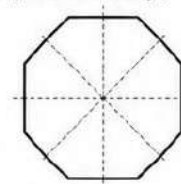
Pismo: VELIKA SLOVA

Poravnanje: CENTRIRANO

Prored: povećani (100–110%)

Rez: BOLD

OBLIK (prikaz konstrukcije)

ZAŠITNI PROSTOR

Minimalni zaštitni prostor oko oznake jednak je širini bijelog obruba ($0,10 A$) sa svih strana.

MINIMALNI PRIKAZ

Oznaka se ne smije prikazivati manje od minimalne veličine propisane na stranici 5.

X = minimalna veličina

KONSTRUKCIJSKE NAPOMENE

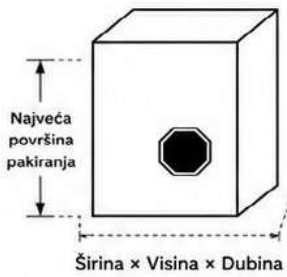
- Oznaka je uvijek čitljiva, kontrastna i jasno vidljiva.
- Ne smije se mijenjati oblik, proporcije, boje, font niti raspored teksta.
- Tekst se uvijek piše velikim slovima.
- Oznaka se može koristiti samo u odobrenim verzijama prikazanim u ovom Priručniku.

4. MINIMALNE DIMENZIJE

Kako bi oznake bile jasno vidljive i čitljive, moraju se primjenjivati minimalne dimenzije. Oznake uvijek moraju biti dovoljno velike u odnosu na površinu na koju se stavljaju.

Visina oznake (A) mjeri se okomito od jedne ravne stranice do suprotne paralelne stranice osmerokuta.

PRAVILA PRIMJENE	ODNOS OZNAKE I POVRŠINE PAKIRANJA
✓ Uvijek koristiti najmanju propisanu veličinu za odgovarajuću veličinu pakiranja. ✓ Oznake moraju biti jasne, čitljive i uočljive golim okom. ✓ Ako se koristi više oznaka, sve moraju biti jednake veličine. ✓ Ne smije se smanjivati ispod propisanih minimalnih dimenzija. ✓ Oko oznake mora ostati minimalni zaštitni prostor kako je definirano na stranici 4.	 Minimalna visina oznake određuje se prema ukupnoj najvećoj površini pakiranja. Najveća površina $= \text{širina} \times \text{visina} \times \text{dubina}$ Usporediti s granicama: 80 cm^2 i 200 cm^2

5. KUMULATIVNO OZNAČAVANJE

Na jednom prehrambenom proizvodu može se istovremeno koristiti više oznaka.
Broj korištenih oznaka mora odgovarati broju sastojaka ili vrijednosti koje prelaze propisane pragove.

1 OZNAKA

Proizvod prelazi prag
za jedan sastojak ili
vrijednost.

Primjer:
Proizvod ima visok udio šećera.

2 OZNAKE

Proizvod prelazi prag
za dva sastojka ili
vrijednosti.

Primjer:
Proizvod ima visok udio šećera
i soli.

3 OZNAKE

Proizvod prelazi prag
za tri sastojka ili
vrijednosti.

Primjer:
Proizvod ima visok udio šećera,
soli i zasićenih masti.

4 OZNAKE

Proizvod prelazi prag
za četiri sastojka ili
vrijednosti.

Primjer:
Proizvod ima visok udio šećera,
soli, zasićenih masti i visoku
energetsku vrijednost.

5 OZNAKA

Proizvod prelazi prag
za svih pet sastojaka
ili vrijednosti.

Primjer:
Proizvod je visoko prerađen
i ima visok udio šećera, soli,
zasićenih masti te visoku
energetsku vrijednost.

**VAŽNO
ZA POTROŠAČE**

PRAVILA KUMULATIVNOG OZNAČAVANJA

- ✓ Broj oznaka na proizvodu mora odgovarati broju sastojaka ili vrijednosti koje prelaze propisane pragove.
- ✓ Redoslijed oznaka nije propisan.
- ✓ Oznake moraju biti jasno vidljive, čitljive i uočljive.
- ✓ Oznake se ne smiju međusobno preklapati, spajati niti mijenjati svoj oblik.
- ✓ Ako na proizvodu nema niti jednog prekoračenja praga, oznake se ne koriste.

6. PRIMJENA NA AMBALAŽI

Oznake se uvijek postavljaju na prednju stranu ambalaže, u gornjem dijelu, jasno vidljive i neprekrivene drugim elementima (npr. logotipima, slikama, tekstom ili prozorima).

Poravnavaju se uz gornji rub ili unutar označenog prostora.

Mogu se koristiti samostalno ili kumulativno.

1. KUTIJA

Primjer na kartonskoj ambalaži.

✓ PRAVILNO

Oznake su postavljene u gornjem dijelu prednje strane, jasno vidljive i odvojene od drugih elemenata.

✗ NEPRAVILNO

Oznake ne smiju biti prekrivene, zaklonjene ili postavljene na mjesta gdje nisu lako uočljive.

2. LIMENKA

Primjer na metalnoj ambalaži (limenci).

✓ PRAVILNO

Oznake su u gornjem dijelu, jasno vidljive i neprekrivene drugim elementima.

✗ NEPRAVILNO

Oznake ne smiju biti postavljene na bočne ili stražnje strane ambalaže.

3. BOCA

Primjer na ambalaži u obliku boce.

✓ PRAVILNO

Oznake su postavljene u gornjem dijelu prednje strane, na ravnoj površini etikete.

✗ NEPRAVILNO

Oznake ne smiju biti savijene oko ruba, izobličene ili smanjene ispod minimalne veličine.

4. VREĆICA

Primjer na fleksibilnoj ambalaži (vrećici).

✓ PRAVILNO

Oznake su postavljene u gornjem dijelu prednje strane, na ravnoj površini ambalaže.

✗ NEPRAVILNO

Oznake ne smiju biti postavljene na pregibima, zatvaračima ili mjestima koja se mogu sakriti.

VAŽNO ZA PROIZVOĐAČE

- ✓ Oznake uvijek postavljati na prednju stranu ambalaže.
- ✓ Oznake moraju biti jasno vidljive, čitljive i uočljive.
- ✓ Ne smiju biti prekrivene, zaklonjene ili odvojene od propisanog prostora drugim elementima.
- ✓ Održavati propisane minimalne dimenzije prema stranici 5.
- ✓ Kod više oznaka osigurati dovoljan razmak između njih i od ostalih elemenata.
- ✓ Na ambalaži manjih dimenzija provjeriti vidljivost i čitljivost na prodajnom mjestu.

7. INTERNETSKA TRGOVINA I MOBILNE APLIKACIJE

Oznake se primjenjuju i na proizvode koji se nude putem internetskih trgovina ili mobilnih aplikacija.

Oznake moraju biti jasno vidljive, čitljive i uočljive te prikazane na istoj razini vidljivosti kao i naziv proizvoda i njegova cijena.

Ako se koristi više oznaka, prikazuju se kumulativno.

1. INTERNETSKA TRGOVINA – PRIMJERI PRIMJENE

a) Popis proizvoda (pregledna stranica)

b) Stranica proizvoda (detaljni prikaz)

2. MOBILNA APLIKACIJA – PRIMJERI PRIMJENE

a) Popis proizvoda

b) Detaljni prikaz proizvoda

c) Brzi pregled (kartica proizvoda)

VAŽNO ZA PROIZVOĐAČE

- ✓ Oznake moraju biti jasno vidljive bez potrebe za dodatnim klikom, zumiranjem ili pomicanjem.
- ✓ Oznake se prikazuju na istoj razini vidljivosti kao i naziv proizvoda i cijena.
- ✓ Ako se koristi više oznaka, prikazuju se kumulativno.
- ✓ Oznake moraju biti u skladu s minimalnim dimenzijama propisanim na stranici 5.
- ✓ Ne smiju biti prekrivene, zaklonjene ili odvojene od drugih elemenata.
- ✓ Održavati dovoljan kontrast i čitljivost na svim uređajima i veličinama zaslona.

8. KATALOZI, OGLASI I KOMERCIJALNE KOMUNIKACIJE

Oznake se moraju koristiti u svim oblicima komercijalne komunikacije, uključujući kataloge, letke, oglase, plakate, televizijske i internetske oglase te promotivne materijale.

Oznake moraju biti jasno vidljive, čitljive i uočljive te prikazane na istoj razini vidljivosti kao i naziv proizvoda i njegova cijena.

Ako se koristi više oznaka, prikazuju se kumulativno.

1. KATALOZI I LETCI

2. TISKANI OGLASI

3. DIGITALNI OGLASI (WEB BANNER)

4. TELEVIZIJSKI OGLASI

Oznake moraju biti jasno vidljive tijekom cijelog trajanja oglasa.

✓ PRAVILNA PRIMJENA

- ✓ Oznake su jasno vidljive, čitljive i uočljive.
- ✓ Prikazane su na istoj razini vidljivosti kao naziv proizvoda i cijena.
- ✓ Ako se koristi više oznaka, prikazuju se kumulativno.
- ✓ Oznake se ne smiju prekrivati, zaklanjati ili odvajati od proizvoda.
- ✓ Kontrast i veličina osiguravaju čitljivost na svim medijima.
- ✓ Održavati dovoljan razmak između oznaka i drugih elemenata.

✗ NEPRAVILNA PRIMJENA – IZBJEGAVATI

Oznake su prekrivene drugim elementima.

Oznake su odvojene od proizvoda.

Oznake su premale ili nečitljive.

Nedovoljan kontrast s pozadinom.

VAŽNO ZA PROIZVOĐAČE

- ➔ Oznake su obvezne u svim oblicima komercijalnih komunikacija.
- ➔ Paziti da oznake budu jasno vidljive na svim formatima i veličinama.
- ➔ Ne smiju se mijenjati oblik, proporcije, boje, font niti raspored oznaka.
- ➔ Održavati čitljivost i uočljivost na svim uređajima, u tisku i digitalnim medijima.
- ➔ U slučaju ograničenog prostora, prilagoditi veličinu oznaka, ali ne smanjivati ispod minimalnih dimenzija propisanih na stranici 5.

9. ZABRANJENE IZVEDBE

Kako bi se osigurala ujednačena primjena i prepoznatljivost oznaka, zabranjene su sve izmjene koje narušavaju njihov propisani izgled, čitljivost i uočljivost.

Primjeri u nastavku prikazuju najčešće pogrešne primjene.

Oznake uvijek moraju biti prikazane u propisanoj crno-bijeloj izvedbi.

 PROMJENA BOJA	 PROMJENA OBRUBA	 PROMJENA OBLIKA	 ISKORIŠTAVANJE BOJE POZADINE	 NEDOVOLJAN KONTRAST
				
Nije dopuštena uporaba boja.	Nije dopuštena promjena debljine obruba.	Nije dopuštena promjena oblika.	Nije dopušteno postavljanje na obojane podloge bez bijelog zaštitnog ruba.	Nije dopušteno smanjivanje kontrasta.

 PROMJENA FONTA	 PROMJENA RASPOREDA TEKSTA	 RAZVUČENO ILI SKRIVLJENO	 NAGINJANJE OZNAKE	 DODAVANJE SJENA, EFEKATA I OBRISA
				
Nije dopuštena promjena tipografije.	Nije dopuštena promjena rasporeda teksta.	Nije dopušteno istezanje, skrpljivanje ili deformiranje.	Nije dopušteno naginjanje oznake.	Nije dopušteno dodavanje sjena, efekata ili obrisa.

 PROMJENA PROPORCIJA	 PREMALA OZNAKA	 PREKRIVANJE OZNAKE	 ODVAJANJE DIJELOVA OZNAKE	 KORIŠTENJE U SASTAVU LOGOTIPOVA I SLOGANA
				
Nije dopuštena promjena proporcija oznake.	Nije dopušteno korištenje ispod minimalne dimenzije.	Nije dopušteno prekrivanje oznake drugim elementima.	Nije dopušteno mijenjanje strukture oznake.	Nije dopušteno korištenje oznake kao dijela logotipa, slogana ili dizajnerskog rješenja.

VAŽNO ZA PROIZVOĐAČE

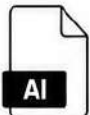
- ✓ Uvijek koristite oznake u propisanoj crno-bijeloj izvedbi.
- ✓ Ne mijenjajte oblik, boje, font, proporcije ni druge elemente oznake.
- ✓ Osigurajte jasan kontrast između oznake i pozadine.
- ✓ Ne prekrivajte oznake tekstom, slikama, logotipima ili drugim elementima.
- ✓ Poštujte minimalne dimenzije kako bi se osigurala čitljivost i uočljivost.
- ✓ Ne integrirajte oznake u logotipove, slogane ili druge grafičke elemente.
- ✓ Dosljedna primjena oznaka ključna je za zaštitu javnog zdravlja i povjerenje potrošača.

10. PRODUKCIJSKE DATOTEKE I KONTROLA KVALITETE

Za osiguranje ujednačene primjene oznaka potrebno je koristiti službene produkcijske datoteke. Kontrolom kvalitete osigurava se da su oznake pravilno reproducirane prema propisanim tehničkim zahtjevima.

1. PRODUKCIJSKE DATOTEKE

Službene datoteke dostupne su u sljedećim formatima:

	Adobe Illustrator (.ai) Vektorski format za profesionalnu grafičku pripremu i tisak. Koristiti samo službene, neizmijenjene datoteke.
	PDF (.pdf) Vektorski PDF za tisak. Koristiti za provjeru izgleda i za dostavu u tisak.
	Encapsulated PostScript (.eps) Vektorski format za kompatibilnost sa starijim sustavima i opremom.
	Scalable Vector Graphics (.svg) Vektorski format za digitalne primjene (web, aplikacije, ekrani).
	PNG (.png) Rasterski format visoke razlučivosti (prozirna pozadina) za digitalne primjene. Koristiti samo službene izvore datoteka.

PREUZIMANJE DATOTEKA
Službene datoteke mogu se preuzeti sa službenih mrežnih stranica Ministarstva zdravstva.

2. KONTROLA KVALITETE

Prilikom primjene oznaka potrebno je provjeriti sljedeće:

- ✓ **OBLIK I PROPORCIJE**
Provjeriti da je osmerokut pravilnog oblika i proporcija prema stranicama 4 i 5.
- ✓ **DIMENZIJE**
Provjeriti da su najmanje dimenzije u skladu sa stranicom 5.
- ✓ **BOJE**
Provjeriti da su korištene isključivo propisane boje: crna, bijela.
- ✓ **KONTRAST**
Provjeriti da je kontrast između pozadine i oznake dovoljan za jasnu vidljivost.
- ✓ **TIPOGRAFIJA**
Provjeriti da je korištena propisana tipografija, rezovi i poravnanje teksta.
- ✓ **KUMULATIVNO OZNAČAVANJE**
Provjeriti broj oznaka i njihov redoslijed te jednak razmak između njih.
- ✓ **POZICIJA**
Provjeriti da su oznake postavljene u gornjem dijelu prednje strane ambalaže prema stranici 6.
- ✓ **ČITLJIVOST**
Provjeriti da su tekst i obrisi oštri, jasno vidljivi i bez izobličenja.
- ✓ **DIGITALNE PRIMJENE**
Provjeriti rezoluciju i vidljivost na svim uređajima i veličinama zaslona.

**VAŽNO
ZA
PROIZVOĐAČE**

- ✓ Koristite isključivo službene, neizmijenjene produkcijske datoteke.
- ✓ Ne mijenjajte boje, oblik, proporcije, font niti druge elemente oznake.
- ✓ Nemojte stvarati vlastite rekonstrukcije, precrtavanja ili preinake oznake.
- ✓ Osigurajte da su svi reprodukcijski i tiskarski procesi u skladu s ovim priručnikom.
- ✓ Provjerite oznake prije proizvodnje ambalaže i prije objave u digitalnim kanalima.
- ✓ U slučaju sumnje, konzultirajte službene datoteke i ovaj priručnik.

11. SAŽETAK PRAVILA PRIMJENE

Ovaj sažetak predstavlja ključna pravila za dosljednu, pravilnu i učinkovitu primjenu javnozdravstvenih oznaka na prehrambenim proizvodima i u svim komunikacijskim materijalima.

1 PROPISAN OBLIK I IZGLED

Koristiti isključivo propisani osmerokutni oblik, dva obruba (crni i bijeli) i propisanu crno-bijelu izvedbu.

2 PROPISAN SADRŽAJ I TIPOGRAFIJA

Koristiti puni naziv sastojka. Koristiti propisanu tipografiju, verzal, poravnanje i prored.

3 KORISITI NA PREDNJOJ STRANI AMBALAŽE

Oznake uvijek postavljati na prednju stranu ambalaže, u gornjem dijelu, jasno vidljive.

4 JASNO VIDLJIVE, ČITLJIVE I UOČLJIVE

Oznake moraju biti jasno vidljive, čitljive i uočljive te prikazane na istoj razini vidljivosti kao i naziv proizvoda i njegova cijena.

5 KUMULATIVNO OZNAČAVANJE

Ako se koristi više oznaka, prikazuju se kumulativno, na istoj razini vidljivosti i s jednakim razmakom.

6 MINIMALNE DIMENZIJE

Osigurati minimalnu visinu/širinu od 10 mm za jednu oznaku. Kod više oznaka osigurati jednak razmak između njih.

7 NIJE DOPUŠTENO PREKRIVANJE

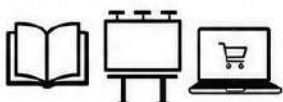
Oznake ne smiju biti prekrivene, zaklonjene ili odvojene od drugih elementa na ambalaži.

8 NIJE DOPUŠTENO MIJENJANJE IZGLEDA OZNAKE

Ne mijenjati oblik, boje, font, proporcije, razmak, kut, stilске efekte niti dodavati okvira, sjene, reljefe ili druge efekte.

9 PRIMJENA U KOMUNIKACIJI

Oznake koristiti u svim oblicima komercijalne komunikacije: katalogi, oglasi, plakati, televizijski i internetski oglasi, internetske trgovine i mobilne aplikacije.

10 ZABRANJENE IZVEDBE

Nije dopuštena promjena boja, obruba, oblika, fonta, rasporeda teksta, proporcija, zastarije, naginjanje, dodavanje efekata, sjena ili obrisa.

11 DIGITALNE PRIMJENE

Oznake prikazivati u istoj razini vidljivosti, jasno, čitljivo i u odgovarajućoj rezoluciji na svim digitalnim medijima.

12 KONTROLA KVALITETE

Prije proizvodnje i objave provjeriti: oblik, dimenzije, boje, kontrast, tipografiju, čitljivost, poziciju i kumulativno označavanje.

KLJUČNO ZA ZDRAVLJE I POVJERENJE

- ✓ Pravilna primjena oznaka pomaže potrošačima da brzo i lako prepoznaju proizvode s visokim udjelom šećera, soli ili zasićenih masti.
- ✓ Dosljedna primjena povećava učinkovitost oznaka i doprinosi javnom zdravlju.
- ✓ Poštujte ovaj priručnik u svim fazama dizajna, proizvodnje i komunikacije.
- ✓ U slučaju nedoumica, konzultirajte službene produkcijske datoteke i ovaj priručnik.
- ✓ Zajedničkom dosljednom primjenom jačamo povjerenje potrošača i promičemo zdravije prehrambene izbore.

PRILOG IV. POSEBNA PRAVILA ZA PRIMJENU KRITERIJA RAZVRSTAVANJA

1. Svrha

Ovim Prilogom propisuju se pravila za razvrstavanje prehrambenih proizvoda kod kojih se razvrstavanje ne može nedvojbeno provesti primjenom samo Priloga I. ili Priloga II.

2. Načela

Kod svih graničnih slučajeva primjenjuju se sljedeća načela:

1. stvarna priroda proizvoda;
2. stvarni sastav;
3. tehnološki postupci;
4. funkcionalna uloga sastojaka;
5. uobičajena uporaba proizvoda;
6. zaštita zdravlja djece;
7. načelo predostrožnosti.

3. Višekomponentni proizvodi

Kod proizvoda koji sadrže više međusobno odvojenih sastavnica procjenjuje se:

- svaka sastavnica zasebno;
- proizvod kao cjelina;
- način na koji je proizvod namijenjen konzumaciji.

4. Proizvodi koji se pripremaju prije konzumacije

Procjenjuju se:

- prema uputi proizvođača;
- u obliku spremnom za konzumaciju;
- uzimajući u obzir sve sastojke koji se dodaju tijekom pripreme ako su sastavni dio proizvoda.

5. Koncentrirani proizvodi

Kod koncentrata procjenjuje se:

- rekonstituirani proizvod;
- omjer razrjeđivanja;
- stvarni nutritivni sastav nakon pripreme.

6. Biljni proizvodi

Kod biljnih proizvoda procjenjuje se:

- stupanj prerade;
- funkcionalna uloga biljnih izolata;
- uporaba aroma;
- uporaba emulgatora;
- uporaba stabilizatora;
- ukupna priroda proizvoda.

7. Fermentirani proizvodi

Kod fermentiranih proizvoda procjenjuje se:

- priroda fermentacije;
- stupanj tehnološke prerade;
- uporaba dodatnih tehnoloških sastojaka.

8. Proteinski proizvodi

Kod proteinskih proizvoda procjenjuje se:

- izvor proteina;
- stupanj izolacije;
- funkcionalna uloga proteina;
- prisutnost industrijskih dodataka.

9. Zamjene za tradicionalne proizvode

Biljne ili druge zamjene za mlijeko, sir, meso ili druge tradicionalne proizvode procjenjuju se prema vlastitom sastavu i tehnologiji proizvodnje, a ne prema proizvodu koji zamjenjuju.

10. Novi prehrambeni proizvodi

Kod novih prehrambenih proizvoda koji nisu postojali u vrijeme donošenja ovoga Zakona primjenjuju se kriteriji koji najbolje odgovaraju njihovoj stvarnoj prirodi.

11. Načelo usporedivosti

Usporedivi proizvodi moraju biti jednako razvrstani.

12. Stručna dosljednost

Ako se tijekom provedbe ovoga Zakona utvrdi novi tip proizvoda koji nije izričito obuhvaćen ovim Prilogom, razvrstavanje se provodi primjenom najusporedivijih kriterija iz Priloga I. i II., vodeći računa o svrsi ovoga Zakona.

DODATAK A

Primjeri složenih slučajeva

Primjer 1.

Proteinska čokoladica

Sadrži:

- proteinski izolat;
- maltitol;
- arome;
- emulgatore.

Razvrstavanje

✓ visokoprerađeni proizvod

✓ proizvod s nepovoljnim nutritivnim profilom (ako prelazi odgovarajuće pragove)

Primjer 2.

Prirodni jogurt

✓ nije visokoprerađen

✓ procjenjuje se prema nutritivnim pragovima

Primjer 3.

Voćni jogurt s aromama i stabilizatorima

Procjenjuje se:

- stupanj prerade;
- nutritivni profil.

Može pripadati objema kategorijama.

Primjer 4.

Biljni burger

Ne uspoređuje se s goveđim burgerom.

Procjenjuje se prema vlastitom sastavu.

Primjer 5.

Granola

Ne razvrstava se prema nazivu.

Razvrstava se prema sastavu i tehnološkoj preradi.

OBRAZLOŽENJE

Prijedloga Zakona o zaštiti djece od pretilosti i zdravstvenom označavanju prehrambenih proizvoda

Sažetak

Ovim Prijedlogom zakona uspostavlja se cjelovit sustav zaštite zdravlja djece u području prehrambenog okruženja. Zakon uvodi razvrstavanje prehrambenih proizvoda prema stupnju prerade i nutritivnom profilu, obvezno javnozdravstveno označavanje proizvoda koji ispunjavaju propisane kriterije, ograničenja komercijalnih komunikacija usmjerenih prema djeci te mjere za unapređenje prehrambenog okruženja u odgojno-obrazovnim ustanovama i drugim javnim prostorima u kojima djeca redovito borave.

Prijedlog Zakona temelji se na Ustavu Republike Hrvatske, međunarodnim obvezama Republike Hrvatske, pravnoj stečevini Europske unije te preporukama Svjetske zdravstvene organizacije. Njegov je cilj omogućiti građanima, osobito roditeljima i djeci, donošenje informiranih prehrambenih odluka, smanjiti izloženost djece štetnim komercijalnim utjecajima te pridonijeti prevenciji prekomjerne tjelesne mase, pretilosti i drugih kroničnih nezaraznih bolesti.

I. Ustavna i pravna osnova za donošenje Zakona

Ustav Republike Hrvatske utvrđuje zaštitu zdravlja ljudi i osobitu zaštitu djece kao temeljne vrednote ustavnog poretka. Člankom 62. propisano je da država osobitu skrb posvećuje zaštiti djece i mladih, dok člankom 64. osigurava uvjete za njihov zdrav tjelesni, duševni i socijalni razvoj. Nadalje, člankom 70. Ustava jamči se pravo svakoga na zdrav život te obveza države da stvara uvjete za zaštitu zdravlja stanovništva.

Republika Hrvatska preuzela je i međunarodne obveze koje proizlaze iz Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima djeteta, Povelje Europske unije o temeljnim pravima te drugih međunarodnih dokumenata kojima se naglašava pravo djece na najvišu moguću razinu zdravlja i zaštitu od čimbenika koji ugrožavaju njihov razvoj.

Ovaj Zakon usklađen je s relevantnim propisima i politikama Europske unije, osobito u području zaštite potrošača, prava djeteta, označavanja hrane i ograničavanja komercijalnih komunikacija usmjerenih prema djeci, te se temelji na preporukama Svjetske zdravstvene organizacije (WHO), uključujući WHO Europe Nutrient Profile Model.

II. Razlozi za donošenje Zakona

Prekomjerna tjelesna masa i pretilost djece danas predstavljaju jedan od najvećih javnozdravstvenih izazova u Republici Hrvatskoj i Europi. Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo i istraživanja CroCOSI, približno svako treće dijete u Hrvatskoj ima prekomjernu tjelesnu masu ili debljinu. Slični trendovi prisutni su i u drugim europskim državama te predstavljaju ozbiljan zdravstveni, društveni i gospodarski problem.

Dječja pretilost značajno povećava rizik razvoja šećerne bolesti tipa 2, arterijske hipertenzije, kardiovaskularnih bolesti, masne bolesti jetre, poremećaja lokomotornog

sustava i drugih kroničnih nezaraznih bolesti. Osim zdravstvenih posljedica, povezana je s psihološkim poteškoćama, smanjenom kvalitetom života i povećanim troškovima zdravstvenog sustava.

Unatoč postojećim propisima koji uređuju zdravstvenu ispravnost hrane i informiranje potrošača, roditelji i djeca često nemaju na raspolaganju jednostavne, jasne i lako razumljive informacije koje bi omogućile informiran odabir prehrambenih proizvoda. Istodobno, djeca su svakodnevno izložena intenzivnim komercijalnim komunikacijama za prehrambene proizvode s visokim udjelom šećera, soli i zasićenih masti, uključujući oglašavanje putem digitalnih platformi, društvenih mreža i internetske trgovine.

Dosadašnji propisi uređuju sigurnost hrane, ali ne uređuju na cjelovit način prehrambeno okruženje u kojem djeca odrastaju niti sustavno ograničavaju utjecaje koji potiču razvoj nezdravih prehrambenih navika.

Stoga je potrebno uspostaviti jedinstveni zakonodavni okvir kojim će se unaprijediti informiranost potrošača, zaštititi djeca od štetnih komercijalnih utjecaja te stvoriti uvjeti za zdravije prehrambeno okruženje.

III. Osnovna rješenja koja se uređuju Zakonom

Ovim Zakonom uspostavlja se cjelovit sustav zaštite zdravlja djece u području prehrambenog okruženja.

Zakonom se uvodi jedinstveni sustav razvrstavanja prehrambenih proizvoda prema stupnju prerade i prema nutritivnom sastavu, utemeljen na međunarodno priznatim znanstvenim kriterijima. Nutritivni pragovi temelje se na WHO Europe Nutrient Profile Modelu, dok se razvrstavanje prema stupnju prerade temelji na međunarodno prihvaćenim načelima klasifikacije prehrambenih proizvoda.

Radi jednostavnijeg informiranja potrošača uvodi se obvezno javnozdravstveno označavanje prehrambenih proizvoda kod kojih je utvrđen visok udio šećera, soli, zasićenih masti ili visoka energetska vrijednost te posebno označavanje visokoprerađenih proizvoda. Grafički izgled i način primjene oznaka uređeni su posebnim prilogom koji je sastavni dio ovoga Zakona.

Posebna pozornost posvećena je zaštiti djece od komercijalnih komunikacija kojima se promiču prehrambeni proizvodi povezani s povećanim javnozdravstvenim rizikom. Zakon uređuje njihovo oglašavanje u elektroničkim medijima, na digitalnim platformama, društvenim mrežama, internetskim trgovinama te drugim komunikacijskim kanalima kojima su djeca izložena.

Zakonom se također uređuje prehrambeno okruženje u odgojno-obrazovnim ustanovama i drugim javnim prostorima namijenjenima djeci, potiče dostupnost nutritivno kvalitetnijih prehrambenih proizvoda, promiče voda kao osnovno piće te uspostavlja sustav stručnog praćenja, nadzora i redovitog vrednovanja učinaka provedbe Zakona.

Radi osiguranja učinkovite provedbe propisuju se inspekcijski nadzor, prekršajne odredbe i odgovarajuće novčane kazne razmjerne težini povrede i gospodarskoj snazi počinitelja.

IV. Očekivani učinci provedbe Zakona

Provedbom ovoga Zakona očekuje se povećanje razine informiranosti građana o prehrambenim proizvodima te stvaranje okruženja koje olakšava donošenje zdravijih prehrambenih odluka.

Roditeljima će biti omogućeno jednostavnije prepoznavanje proizvoda koji sadrže visoke količine šećera, soli, zasićenih masti ili imaju visoku energetska vrijednost, dok će djeca biti manje izložena komercijalnim komunikacijama koje potiču razvoj nezdravih prehrambenih navika.

Očekuje se da će Zakon dodatno potaknuti proizvođače na reformulaciju prehrambenih proizvoda i razvoj nutritivno povoljnijih proizvoda, čime će se unaprijediti kvaliteta ponude na tržištu.

Dugoročno se očekuje smanjenje učestalosti prekomjerne tjelesne mase i pretilosti djece, smanjenje pobola od kroničnih nezaraznih bolesti te smanjenje troškova zdravstvenog sustava povezanih s njihovim liječenjem.

V. Financijski učinci provedbe Zakona

Provedba ovoga Zakona zahtijevat će ograničena početna financijska sredstva za provedbu pojedinih preventivnih programa, stručnog nadzora i edukativnih aktivnosti.

Istodobno se očekuju dugoročni pozitivni učinci na javne financije zbog smanjenja troškova liječenja bolesti povezanih s prekomjernom tjelesnom masom i pretilošću. Dio sredstava potrebnih za provedbu Zakona osiguravat će se iz prihoda ostvarenih njegovom provedbom te drugih izvora predviđenih posebnim propisima.

VI. Zaključak

Predloženi Zakon predstavlja prvi cjeloviti zakonodavni okvir u Republici Hrvatskoj kojim se sustavno uređuje zdravstveno označavanje prehrambenih proizvoda i zaštita djece od štetnih utjecaja prehrambenog okruženja.

Njegova svrha nije ograničavanje slobode izbora potrošača niti zabrana pojedinih prehrambenih proizvoda, nego osiguravanje prava građana na jasne, razumljive i lako uočljive informacije te stvaranje okruženja koje omogućuje zdravije prehrambene izbore, osobito za djecu.

Predložena rješenja temelje se na suvremenim znanstvenim spoznajama, preporukama Svjetske zdravstvene organizacije i međunarodnim iskustvima te predstavljaju razmjernu, preventivnu i javnozdravstveno opravdanu mjeru usmjerenu na zaštitu zdravlja djece i budućih naraštaja.